ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

τεύχους 40 τῆς 29 σεπτεμβρίου 1907

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Σωφρονίου πολλὰ διὰ τῶν ἐφημερίδων ἐγράφησαν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἁγιωτάτης ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, οἱ δὲ γράφοντες παρέστησαν τὴν κατάστασιν ἕκαστος ὡς εἶχε συμπαθείας πρὸς τὰ κληρικὰ πρόσωπα, ἅπερ ἐνομίσθησαν κατάλληλα νὰ ἀνέλθωσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ Κύπρου. Καὶ περὶ μὲν αἰσθημάτων καὶ συμπαθειῶν ἕκαστος ἔχει δικαίωμα ν' ἀναπτύξῃ τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ τῶν προσώπων καὶ τὴν κρίσιν αὐτοῦ περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἀλλὰ, προκειμένου λόγου περὶ τῶν παρ' ἑτέραις Ἐκκλησίαις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐκλογῆς ἀρχιεπισκόπου λαληθέντων καὶ πραχθέντων, οἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γράψαντες καὶ μάλιστα οἱ κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας διαστρέφουσι τὴν ἀλήθειαν, κατηγοροῦσι δὲ κατά τινα τρόπον ἀσυνέπειαν τῶν ἀναδεξαμένων ἐξ ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἐκ πνεύματος ἀντιλήψεως πρὸς Ἐκκλησίαν, ὑπὸ παθῶν ἀνθρωπίνων ταραττομένην, τὴν διευθέτησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν Κύπρῳ καταστάσεως.

Ἐπιβάλλεται λοιπὸν ἡ τύποις ἔκδοσις τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων, ὧν προτάττομεν τὰ ἐν παραρτήματι τοῦ μετὰ χεῖρας φύλλου τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» **Πρακτικὰ τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου Πατριαρχικῆς Διαιτησίας,** ὡς ἔχουσι, πρὸς διαφώτισιν τῶν πολλῶν, οὓς ζητοῦσι νὰ προσεταιρισθῶσιν ἐν ταῖς ἰδέαις αὐτῶν οἱ μὴ θέλοντες προτρέψαι τοὺς φίλους αὐτῶν πρὸς θυσίαν τῶν ἰδίων εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα.

Ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν ἀλήθειαν θέλει προσενέγκει βραδύτερον ἡ ἔκδοσις ἱστορικῆς ἀφηγήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν Κύπρῳ διχοστασίας, ἀποδίδουσα τὸ ἀνῆκον ἑκάστῳ δίκαιον.

Τὰ ἐπίσημα Πρακτικὰ ἔχουσιν οὕτως ἐπὶ λέξει·

Πρώτη συνεδρίασις τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου πατριαρχικῆς διαιτησίας.

Σήμερον, τῇ 27 νοεμβρίου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1901, ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος τρίτῃ, ἡ ὑπὸ τῶν ἐν Κύπρῳ δύο μερίδων ἐκλεγεῖσα διαιτησία, συγκειμένη ἐκ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ, τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Δαμιανοῦ, καὶ τῆς Α. Πανοσιολογιότητος τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Φωτίου, ἀρχιμ. Γερμανοῦ Γρηγορᾶ, συνῆλθεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ γραφείῳ Αὐτῆς εἰς πρώτην συνεδρίασιν, χρέῃ γραμματέως ἐκπληροῦντος τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. Φωτίου, ἵνα συσκεφθῇ περὶ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τῆς ἐκλογῆς ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.

Η.Θ.Η. Μελίκοβα

Καὶ ἐν πρώτοις ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶπεν ὅτι δύναται σὺν Θεῷ ἁγίῳ ἡ διαιτησία ν' ἄρξηται τοῦ ἔργου αὐτῆς εὑρισκομένη ἐν ὁλομελείᾳ, ἅτε διορισθέντος ἤδη καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, καὶ νὰ σκεφθῇ ποίαν τινὰ ἀρχὴν τοῦ ἔργου νὰ θέσῃ διὰ τὸ κατεπεῖγον κυπριακὸν ζήτημα, καὶ ὅτι Αὐτὴ μὲν καὶ ἡ Α. Μακαριότης εἰσὶν ἐνήμεροι τοῦ ζητήματος, καλὸν δὲ νὰ μελετήσῃ πάντα τὰ σχετικὰ πρὸς τοῦτο ἔγγραφα καὶ ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας· ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲ πρόχειρά εἰσι τὰ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γενόμενα ἐν Κύπρῳ πρακτικά, τὰ ὑφ' ἑκατέρας τῶν ἐκεῖ δύο μερίδων δοθέντα αὐτῷ σχετικὰ πρακτικὰ καὶ τὸ τηλεγράφημα τῶν βουλευτῶν μετὰ τῆς εἰς αὐτὸ ἀπαντήσεως.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἐπήγαγεν, ὅτι εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ὅ,τι τάχιον νὰ εἰρηνεύσῃ ἡ Ἐκκλησία Κύπρου, εἰς ὃ καὶ θὰ τείνωσι πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τῆς διαιτησίας, ἐπληροφόρησε δὲ συγχρόνως, ὅτι ἀπεστάλη αὐτῷ ἐκ Κύπρου τὸ συμπλήρωμα τοῦ πρὸ καιροῦ σταλέντος εἰς τὰ τρία Πατριαρχεῖα ὑπομνήματος τῆς ἐκεῖ ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης φρονεῖ, ὅτι ὑπάρχουσι μὲν πολλὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος προηγούμενα, ἀλλ' ὅτι ἤδη διὰ τῆς ἀναθέσεως διαιτητικῶς εἰς τοὺς τρεῖς πατριάρχας τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τίθεται νέα βάσις καὶ νέα ἀφετηρία, ἀφ' ἧς δέον ἡ διαιτησία νὰ ὁρμηθῇ ἐν τῇ διαχαράξει τῆς πορείας αὐτῆς.

Τῆς γνώμης ταύτης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος δεκτῆς γενομένης, ἀναγινώσκονται τὰ εἰρημένα πρακτικὰ καὶ τὸ τηλεγράφημα μετὰ τῆς εἰς αὐτὸ ἀπαντήσεως. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσηγησαμένης τὴν σκέψιν πρὸς διαχάραξιν τῆς ὁρισθησομένης πορείας, ἡ Α. Μακαριότης παρατηρεῖ ὅτι τὰ πρακτικὰ δὲν παραχωροῦσι πολλὰ δικαιώματα εἰς τὴν διαιτησίαν, διότι ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς δέχονται καὶ ὁρίζουσιν αὐτήν, ἀφ' ἑτέρου ζητοῦσιν, ἵνα μηδόλως προσβληθῇ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, τὰ θέσμια αὐτῆς καὶ τὰ δικαιώματα τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ λαοῦ, ἄπορον δὲ πῶς πάντα ταῦτα δύνανται νὰ συμβιβασθῶσιν.

Ἡ Α. πανοσιολογ. ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐπίσης παρατηρεῖ, ὅτι ἀμφότεραι αἱ μερίδες θέτουσιν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοιούτους ὅρους, ὥστε κλείουσι πᾶσαν σχεδὸν διέξοδον πρὸς ἐνέργειαν τῆς διαιτησίας.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Ἡ μία τῶν μερίδων στηρίζεται ἐπὶ τῆς πλειονότητος τοῦ λαοῦ, ἡ δ' ἑτέρα ἐπὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου· Ἐκκλησιαστικῶς ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος α') μὴ ὑπάρχοντος νόμου καθορίζοντος τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, παρέλκει ὁ περὶ τοιούτων δικαιωμάτων λόγος· Ἂν ὑπῆρχε Κανονισμὸς καθορίζων ταῦτα, οὐδεὶς εἶχε νὰ εἴπῃ τι. Ὡς ἐπληροφορήθην παρὰ τοῦ ἀπεσταλμένου ἡμῶν καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐπεκράτει ὅ,τι καὶ παρ' ἡμῖν πρὸ τῶν Κανονισμῶν. Συνήρχοντο δηλαδὴ ὁ κλῆρος, οἱ πρόκριτοι τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συντεχνιῶν καὶ ὁμοφώνως ἄνευ ψηφοφορίας καὶ τῶν τοιούτων κλῆρος καὶ λαὸς διὰ μιᾶς ἐξέλεγον τὸν ἀρχιεπίσκοπον καὶ εἶτα κατήρχοντο εἰς τὸν ναόν, ἔνθα ὁ κλῆρος διὰ τῆς κανονικῆς τελετῆς ἐπεσφράγιζε τὴν ἐκλογήν· β') ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἱερὰν Σύνοδον, τοιαύτη κανονικῶς δὲν ὑφίσταται· καὶ ἐν πρώτοις εἶναι ἀκέφαλος, ἀποβιώσαντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἀλλ' εἶτα εἶναι καὶ ἠκρωτηριασμένη, χηρευούσης τῆς μητροπόλεως Πάφου ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀπομακρυνθέντος αὐτῆς καὶ τοῦ μητροπολίτου Κιτίου καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἀποβιώσαντος καὶ ἑτέρου μέλους αὐτῆς. Ἂν ἦτο μετὰ τῆς Συνόδου καὶ ὁ μητροπολίτης Κιτίου καὶ οὕτω δὲν ὑπῆρχε ἀντίρρησις, ἠδύναντο νὰ προβῶσιν εἰς ἐκλογήν. Ὥστε μὴ ὑπάρχοντος Κανονισμοῦ, καθορίζοντος δικαιώματα Συνόδου καὶ λαοῦ, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐπικαλεσθῶσι τοιαῦτα.

Ἡ Α. πανοσιολογ. ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐπάγει ὅσον ἀφορᾷ τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, ὅτι ἐπειδὴ ὡρισμένα πρόσωπα ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας διὰ τὴν ἐκλογὴν προσκαλοῦνται, φαίνεται ὅτι ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἐπικρατεῖ καὶ ἐκεῖ καθεστὼς ὡς πρὸς τοῦτο.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρατηρεῖ, ὅτι πρὸ τῶν Κανονισμῶν καὶ ἐνταῦθα ὡρισμένα πρόσωπα ἐκ τῶν λογάδων καὶ τῶν ἐσναφίων προσεκαλοῦντο ὡς καὶ ἐκεῖ, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν ἀποτελεῖ νόμον.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης: Δὲν κρίνεται καλὸν

νὰ ζητηθῶσι σαφέστεραι ἐπὶ τῶν πρακτικῶν πληροφορίαι εἴτε παρὰ τῶν ὑπογραψάντων αὐτὰ, εἴτε παρὰ μόνων τῶν δύο ἀρχιερέων, ὡς ἀρχηγῶν τῶν δύο μερίδων, γινομένων εἰς αὐτοὺς πρὸς τοῦτο τῶν προσηκουσῶν ἐπιστολῶν ἐξ ἀφορμῆς τῶν γραμμάτων αὐτῶν;

Ἡ Α. πανοσιολογ. ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, φρονεῖ ὅτι τὸ πρῶτον, ἐφ' οὗ δέον νὰ διασκεφθῇ ἡ διαιτησία, εἶναι τὸ ζήτημα, ἂν ἡ ἐν Κύπρῳ ἱερὰ Σύνοδος ὑφίσταται κανονικῶς καὶ ἑπομένως ἂν θὰ τηρηθῶσι τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια, τῶν ὁποίων τὴν περιφρούρησιν ζητεῖ, καὶ ἀκολούθως ὁρισθῇ ὁ τρόπος τῆς διαιτησίας. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ καὶ αὐτοῦ, ὑπάρχουσιν ἀποχρῶντες λόγοι, ὥστε νὰ μὴ θεωρηθῇ αὕτη κανονικὴ, κοθότι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας δι' ἐκλογὴν ἐπισκόπου πρέπει νὰ ὦσι παρόντες τοὐλάχιστον τρεῖς ἐπίσκοποι.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης παρατηρεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ ἱερὰ Σύνοδος δὲν θὰ ἐκτελέσῃ τὴν δευτέραν ἐκλογὴν, δὲν πρέπει νὰ γένηται σκέψις καὶ ἀπόφασις περὶ κανονικοῦ ἢ μὴ αὐτῆς, διότι θέλει γεννηθῇ ζήτημα.

Ἡ Α. πανοσιολογ. ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐπάγει ὅτι ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι τὰ Πατριαρχεῖα ἤθελον ἀποστείλῃ πρόσωπον, ὅπερ νὰ προεδρεύσῃ τῆς ἐκεῖ ἱερᾶς Συνόδου, τοῦτο ἤθελε γείνῃ ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι αὕτη δὲν εἶναι κανονικῶς κατηρτισμένη καὶ τοῦτο διότι, ὡς προεῖπε, πρόκειται περὶ ἐκλογῆς ἐπισκόπου, εἰς ἣν ἀπαιτοῦνται τοὐλάχιστον τρεῖς ἐπίσκοποι.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐρωτᾷ ἂν δὲν θὰ ᾖ δύσκολος ἡ ἀποστολὴ ἐξάρχου ἐκ μέρους τῶν Πατριαρχείων.

Ἡ Α. πανοσιολογ. ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐπάγει ὅτι, ὑπαρχουσῶν δυσχερειῶν ἵνα ἐκεῖ γένηται ἡ ἐκλογὴ, ἐπίσης δυσχερὲς φαίνεται ἵνα γένηται ἐκτὸς τῆς Κύπρου, ὅπερ θὰ ἦτο εὔκολον ἂν ὑπεδείκνυον τοὺς πρὸς ἐκλογὴν ὑποψηφίους.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης: Ἠδύνατο ἵνα γένηται καὶ τὸ ἑξῆς· ἤτοι τὰ Πατριαρχεῖα νὰ ἐκλέξωσι τρεῖς ὑποψηφίους καὶ νὰ προτρέψωσι τοὺς ἐν Κύπρῳ, ἵνα προβῶσιν εἰς ἐκλογὴν ἐπ' αὐτῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐρωτᾷ· ἐὰν δὲν θὰ ἐγεννᾶτο ἡ διαίρεσις καὶ οἱ δύο ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν προκρίτων τῶν ἐπαρχιῶν προέβαινον εἰς τὴν ἐκλογὴν, θὰ ἠδύναντο νὰ ἀντιλέξωσί τι τὰ τρία Πατριαρχεῖα;

Ἥ τε Α. Μακαριότης καὶ ἡ Α. πανοσιολογ. φρονοῦσιν, ὅτι οὐχί.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπάγει: Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει βεβαίως καὶ ἐγὼ εἰμι τῆς γνώμης, ὅτι καὶ ἡμεῖς οὐδὲν εἴχομεν εἰπεῖν. Ὥστε καὶ ἤδη, διδομένου ὅτι αἴρεται ἡ διαίρεσις, ἡ ἐκεῖ ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τῶν προκρίτων δύναται τακτικῶς νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογήν. Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ κατ' ἐμὴν γνώμην δυνάμεθα νὰ διαχαράξωμεν ὡς ἑξῆς τὴν πορειαν ἡμῶν, προβαίνοντες κλιμακηδὸν, ἤτοι α') ν' ἀποταθῶμεν εἰς τοὺς μητροπολίτας Κιτίου καὶ Κυρηνείας, τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν δύο κομμάτων, καὶ συμβουλεύσωμεν αὐτοὺς πατρικῶς, ἵνα συνέλθωσιν ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἐκλέξωσιν ὃν ἂν ἐγκρίνωσι· β') ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τοῦ μέτρου τούτου ἐκλέξωμεν ἡμεῖς καὶ ὑποδείξωμεν αὐτοῖς τρεῖς ὑποψηφίους καταλλήλους κληρικοὺς, ἐξαιρέσει τῶν εἰρημένων δύο μητροπολιτῶν, λαμβανομένους δὲ ἢ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου ἢ ἔξωθεν, ἢ ἐκεῖθεν τε καὶ ἔξωθεν, καὶ νὰ προτρέψωμεν αὐτοὺς, ὅπως ἐξ αὐτῶν ἐκλέξωσιν ὃν ἂν ἐγκρίνωσιν.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἐνταῦθα ἐρωτᾷ ἂν ἡ μερὶς τοῦ ἁγίου Κυρηνείας θὰ δεχθῇ τὴν πρώτην γενησομένην σύστασιν, καθότι ὑπάρχει τὸ ζήτημα τῶν ἐξελέγξεων τῶν ἐκλογῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Καλὸν εἶναι νὰ παραδράμωμεν τὸ σημεῖον τῶν ἐξελέγξεων, νὰ γένηται δὲ ἡ προτροπὴ, ἵνα συνενωθῶσι καὶ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἀμφότεραι αἱ μερίδες ὡς εἶναι κατηρτισμέναι· Τούτου μὴ ἐπιτυγχανομένου, νὰ προβῶμεν, ὡς εἶπον, εἰς τὸ δεύτερον μέτρον· γ') ἂν καὶ εἰς τοῦτο δὲν συμφωνήσωσι, τότε ἡμεῖς ἐνταῦθα προβαίνομεν καὶ ἐκλέγομεν ἐκ τῶν τριῶν ὑποδειχθησομένων ὑποψηφίων τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, φρονῶ, θὰ διευκολύνωμεν τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὑποδεικνύοντες ὡς συμβουλὰς, ὡς εἰσηγήσεις, τρία σημεῖα καὶ ἀφίνοντες αὐτὰ εἰς τὴν κρίσιν, ἐπιδοκιμασίαν καὶ ἀπόφασιν αὐτῶν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὰ πρόσωπα τὰ ἐκλεγησόμενα ὡς ὑποψήφιοι θὰ ὦσι καὶ κατάλληλα καὶ γνωστὰ αὐτοῖς.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἐπάγει, ὅτι ἡ πρώτη

Η.Ο.Ρ.Υ. Μεμ.Κ.ο.α

σύστασις θὰ διευκολύνῃ τὴν δευτέραν, καὶ ταύτης μὴ πραγματοποιουμένης, θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ τρίτου μέτρου,

Ἡ Α. πανοσιολογ. ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας λέγει ὅτι, ἕως οὗ ληφθῇ ἀπάντησις ἐπὶ τοῦ πρώτου σημείου βεβαίως θ' ἀναμείνωμεν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης λέγει, ὅτι θὰ συστηθῇ αὐτοῖς, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ προβῶσιν εἰς ἐκλογὴν, τούτου δὲ μὴ κατορθουμένου, θ' ἀνενεχθῶσιν ἡμῖν· ἐρωτᾷ δὲ τὸν ἐπίτροπον τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἂν παραδεχόμενος τ' ἀνωτέρω φρονῇ ὅτι θὰ ἔχῃ ἢ οὐ ἀντιρρήσεις ἐκ μέρους τῆς Α. Μακαριότητος.

Ἡ Α. πανοσιολογ. ἀπαντῶσα λέγει, ὅτι προκειμένου ν' ἀπαντήσῃ εἰς γράμματα τῆς Α. Μακαριότητος, ἂν ἐγκριθῇ, νὰ σημειώσῃ περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. προτεινομένης πορείας πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος καὶ νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὴν ἂν ἔχῃ τὴν ἄδειαν αὐτῆς νὰ συγκατατεθῇ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Καθῆκον τῆς ὑμετ. πανοσιολογιότητος εἶναι νὰ γράψῃ τῇ Α. Μακαριότητι καὶ ν' ἀνακοινώσηται αὐτῇ τὰ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν, ἀλλ' εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον δὲν δυνάμεθα ν' ἀναμείνωμεν.

Ἡ Α. πανοσιολογιότης: Νομίζω ὅτι ἡ Α. Μ. οὐδὲν θὰ ἔχῃ νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον, καθότι εἶναι μία κατὰ Θεὸν σύστασις εἰς εἰρήνευσιν καὶ ὁμόνοιαν καὶ ἐκλογὴν ὁμόφωνον.

Οὕτω δὲ ἐγκρίνεται, ἵνα γένηται τοῖς μητροπολίταις Κιτίου καὶ Κυρηνείας τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα: «Τελεσθείσης σήμερον πρώτης συνεδρίας ἡμῶν, ἐνεκρίθησαν τάδε: Προσκαλοῦμεν ὑμᾶς ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ ὑμῶν, νὰ συνέλθητε ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀμφότεραι αἱ μερίδες ὡς εἶσθε συγκεκροτημένοι, καὶ νὰ προβῆτε δυνάμει τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἣν ἀπευχόμεθα, ἀνενεχθῆτε πρὸς ἡμᾶς. Ἔχετε καὶ ἐπιστολήν». Συνάμα δὲ ἐγκρίνεται, ἵνα γένηται καὶ ἀνάλογος πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς μητροπολίτας ἐπιστολή.

Μεθ' ὃ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ
† ὁ Ἱεροσολύμων ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Δευτέρα συνεδρίασις τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου πατριαρχικῆς διαιτησίας τῇ 9 ἰανουαρίου 1902, τετάρτη.

Σήμερον, τῇ 9 ἰανουαρίου 1902, παρόντων τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. Ἰωακεὶμ, τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατριαρχου Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανοῦ καὶ τῆς Α. πανοσιολογιότητος τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἀρχιμ. Γερμανοῦ Γρηγορᾶ, καὶ τοῦ χρέη γραμματέως ἐκπληροῦντος ἀρχιμ. Φωτίου, ἐν πρώτοις ἀναγινώσκεται καὶ ἐγκρίνεται τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, 27 νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους.

Εἶτα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνακοινωσαμένης, ὅτι μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐν τῇ προηγουμένῃ συνεδριάσει ἀποφασισθέντων τηλεγραφήματος καὶ ἐπιστολῆς τῆς διαιτησίας, ἐλήφθησαν ἐκεῖθεν δύο τηλεγραφήματα καὶ δύο γράμματα, ἀναγινώσκονται ταῦτα, ἤτοι:

Τηλεγράφημα τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας Κυρίλλου ὑπ' ἀρ, πρωτ. 7471 καὶ χρονολ. 28 νοεμβρίου π. ἔ. ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Εὐσεβάστως ἀνέγνωμεν τηλεγράφημα ἁγιωτάτης διαιτησίας ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος· ἀναμένομεν τὴν διαφωτιστικὴν ἐπιστολήν».

Ἕτερον τηλεγράφημα τοῦ αὐτοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 7950 καὶ χρονολογ. 17 δεκεμβρίου π. ἔ. ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Πανσεβάστως ἀνέγνων ἐπιστολὴν ἁγιωτάτης διαιτησίας· ἀπουσιάζοντα πρωτευούσης ἅγιον Κιτίου προσεκάλεσα ἔλθῃ διὰ περαιτέρω».

Γράμμα τοῦ μητροπολίτου Κιτίου Κυρίλλου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 82 καὶ χρονολ. 18 δεκεμβρίου π. ἔ. δι' οὗ παραπονούμενος ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει τῆς ἐπιστολῆς τῆς πατριαρχικῆς διαιτησίας, καὶ τῇ κατὰ τὸ δοκοῦν ἑρμηνείᾳ αὐτῆς, καθ' ἣν ἡ ἐπιστολὴ ἐννοεῖ ἵνα διεκπεραιωθῇ ἡ ἐξέλεγξις τῶν ἐκλογῶν ὑπὸ τῆς ἐκεῖ ἱερᾶς Συνόδου, ἀναγνωρισθῇ δὲ καὶ ἡ μέχρι τοῦδε γενομένη ἐπὶ τούτῳ ἐργασία, ἐνῷ κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολὴ ἐννοεῖ νὰ παροραθῶσι πάντα τὰ κατὰ τῶν ἐκλογῶν λεχθέντα καὶ νὰ θεωρηθῶσιν αὗται ὡς νομίμως διεξαχθεῖσαι, αἰτεῖται ἵνα παρασχεθῶσιν ἐπὶ τούτῳ διασαφήσεις.

Μητροπολίτου Κυρηνείας Κυρίλλου ὑπ' ἀριθ· πρωτ. 82 καὶ χρονολ. 22 δεκεμβρίου π. ἔ. δ'οὗ ἐκτιθεὶς καὶ οὗτος τὴν ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ μητροπολίτου Κιτίου δοθεῖσαν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τῆς διαιτησίας ὡς ἄνω ἑρμηνείαν, καὶ ἐπάγων ὅτι ἀνάγκη ἵνα γένωνται αἱ ἐξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν, καθότι ἐνῷ κατὰ τὴν σχετικὴν ἐγκύκλιον ἔδει νὰ ἐκλεγῶσιν ἑξήκοντα ἀντιπρόσωποι, οἱ ἐκλεγέντες εἶναι περὶ τοὺς ἑκατὸν εἴκοσιν, αἰτεῖται ἵνα δοθῇ σαφεστέρα ἐξήγησις τῶν σχετικῶν μερῶν τῆς ἐν λόγῳ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς·

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐγγράφων τούτων προσάγεται καὶ ἀναγινώσκεται καὶ ἡ εἰρημένη ὑπὸ χρονολογ. 25 ἰουλίου 1900 ἐγκύκλιος τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Σκέψεως δὲ γενομένης ἐνεκρίθη, προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἵνα γένηται τοῖς μητροπολίταις Κιτίου καὶ Κυρηνείας τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

« Συνεδριάσαντες σήμερον ἀπεφασίσαμεν: ἀποδοκιμάζεται δημοσίευσις, σχολίασις ἐπιστολῆς πρὸ συναντήσεως καὶ συσκέψεως ὑμῶν. Ἐκ τῶν ἐκλεγέντων συνῳδὰ ἐγκυκλίῳ οἱ ἔχοντες πλειονοψηφίαν ἑξήκοντα ἐκλογεῖς μετὰ τῆς Συνόδου ἁπάσης δίχα ἑτέρας πράξεως ἐξελεγκτικῆς προβῆτε εἰς ἐκλογὴν ἀρχιεπισκόπου· ἄλλως, προνοήσομεν ἡμεῖς. Ἐνεργήσατε καὶ ἀπαντήσατε ταχέως». Συνάμα δ' ἐνεκρίθη ἵνα καὶ δι' ἐπιστολῆς διακοινωθῇ αὐτοῖς ἡ ἀπόφασις αὕτη. Μεθ' ὃ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ

† ὁ Ἱεροσολύμων ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Τρίτη συνεδρίασις τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου πατριαρχικῆς διαιτησίας τῇ 25 ἰανουαρίου 1902, παρασκευῇ.

Σήμερον, τῇ 25 ἰανουαρίου 1902, παρόντων τῆς Α. Π. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ, τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Δαμιανοῦ καὶ τῆς Α. πανοσιολογιότητος τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἀρχιμ. Γερμανοῦ Γρηγορᾶ, καὶ τοῦ χρέη γραμματέως ἐκπληροῦντος ἀρχιμ. Φωτίου, ἐν πρώτοις ἀναγινώσκεται καὶ ἐγκρίνεται τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως 9 ἰανουαρίου.

Ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶπεν: «Εἰς τὴν πρώτην ἡμῶν συνεδρίασιν, μακαριώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ πανοσιολογιώτατε ἅγιε ἀρχιμανδρῖτα καὶ υἱὲ ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὲ, διεχαράξαμεν μετὰ συζήτησιν σχέδιον τῆς ἐνεργείας ἡμῶν, γενόμενον κατ' ἀρχὴν ἀποδεκτόν. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμῶν συνεδριάσει ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ἐνέργειαν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ πρώτου σημείου τοῦ διαχαρχθέντος σχεδίου, δόντες τὰς ζητηθείσας ἐξηγήσεις. Ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἐλθόντων τηλεγραφημάτων φαίνεται, καὶ κατόπιν τούτων δὲν ἐπῆλθε συνεννόησις μεταξὺ τῶν δύο μερίδων καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ τι, ἂν μὴ ἀποφασίσωμεν ὁριστικόν τι πρὸς ἡσυχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς μεγαλονήσου Κύπρου». Ἐπὶ τούτοις ἀναγινώσκονται τὰ τηλεγραφήματα·

1) τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας Κυρίλλου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 382 καὶ χρονολ. 17 ἰανουαρίου, ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Συνηντήθημεν ἁγίῳ Κιτίου ἀγόνως δυστυχῶς, ἐξηγοῦντι πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν ὡς συνιστῶσαν ἀνεξελέγκτως συγκροτηθῆναι ἐκλογικὴν συνέλευσιν ἐκ πλειονότητος φίλων του· ἐξήγησις ἀσυμβίβαστος. Λεπτομέρειαι ταχυδρομικῶς»·

2) τοῦ μητροπολίτου Κιτίου Κυρίλλου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 487 καὶ χρονολ. 19 ἰανουαρίου, ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Συνελθόντες διεφωνήσαμεν ἑρμηνείαν ἐπιστολῆς, Κυρηνείας ἑρμηνεύοντος ὡς προέγραψα ὑμῖν. Καθέκαστα ταχυδρομικῶς».

3) τοῦ μητροπολίτου Κιτίου Κυρίλλου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 487 καὶ χρονολ. 22 ἰανουαρίου, ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Συμμορφοῦμαι τηλεγραφήματι ληφθέντι σήμερον ταχυδρομικῶς· Κυρηνείας ἐπιμένει ἀπαιτῶν ἐξελέγξεις ἐνστάσεων παρεξηγῶν γράμμα καὶ τηλεγράφημα. Τί πράξω»;

4) τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας ὑπ' ἀρ. πρωτ. 504 καὶ χρονολ. 23 ἰανουαρίου, ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Τηλεγράφημα, ἐπιστολαὶ Διαιτησίας ἐλήφθησαν. Πειθόμεννς ἀποφάσει διαιτησίας ὅπως εὑρεθῶσιν ἑξήκοντα πλειονοψηφοῦντες συνῳδὰ ἐγκυκλίῳ, προσεκάλεσα Κιτίου Σύνοδον συνεργασθῶμεν πρὸς τοῦτο. Κιτίου ἀρνεῖται μὴ παραδεχόμενος ἐγκυκλίου οὐσιώδεις

ρητὰς διατάξεις· οὕτω συνεργασία ἀτελεσφόρητος», καὶ

5) τηλεγράφημα ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 599 καὶ χρονολ. 23 ἰανουαρίου, φέρον πέντε ὑπογραφὰς καὶ ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Πληρεξούσιοι 47 κυρηναϊκῶν γενικῶν ἀντιπροσώπων εὐσεβάστως ὑποβάλλομεν: λαὸς Κύπρου ἔστερξε διαιτησίαν, πεποιθὼς ἀπόφασις ἐπιφέρει πραγματικὴν εἰρήνευσιν, ἀναδεικνύουσα πρωθιεράρχην συγκεντροῦντα ἀναγκαίας περιστάσεσι χριστιανικὰς ἀρετάς· ἀντικανονικὴ ἀνάδειξις προσώπου σκανδαλωδῶς συνεργαζομένου μετὰ μελῶν σκοτίου Ἑταιρίας διασαλεύσει ἐκ βάθρων Ἐκκλησίαν Κύπρου, δημιουργήσει σκάνδαλα, ἕξει ὀλεθρίους συνεπείας· λαὸς ἀποκρούει αὐτὴν πάσῃ θυσίᾳ».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν ἡ Α. Θ. Π. ἐπήγαγεν: Ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων τελεγραφημάτων ἐξάγεται ὅτι ὁ σκοπὸς, δι' ὃν μέχρι τοῦδε εἰργάσθημεν, ἵνα συνάψωμεν τὰ διεστῶτα, δυστυχῶς ἀπέτυχε καὶ ἀδύνατον φαίνεται ἵνα αὐτοὶ ἐκεῖ συνεννοηθῶσι πρὸς ἐκλογήν. Ἐπὶ τούτοις δὲ ἡ μερὶς τοῦ ἁγίου Κυρηνείας διατυποῖ κατηγορίαν κατὰ τοῦ ἁγίου Κιτίου ὡς μασόνου καὶ δηλοῖ ὅτι ἀδύνατον νὰ δεχθῇ αὐτὸν ὁ τόπος καὶ ὅτι πάσῃ θυσίᾳ θέλει ἀποκρούσει τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ. Ἡ προβαλλομένη κατηγορία καθίστησι τὸν ἅγιον Κιτίου τρόπον τινὰ ἐν ἀπεργίᾳ ἄνευ συνοδικῆς τῆς κατηγορίας ἐξετάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ προβῶμεν. Ἐπειδὴ ἡ κατηγορία εἶναι βαρεῖα, δύναται δὲ ν' ἀπαλλαγῇ αὐτῆς μόνον ὑπὸ Συνόδου, διὰ ταῦτα καλὸν κρίνω νὰ ἐξαιρεθῇ ἡ Α. Πανιερότης, νὰ ἐξαιρεθῇ δὲ συνάμα καὶ ὁ ἅγιος Κυρηνείας, καὶ νὰ προταθῶσιν ὑφ' ἡμῶν τρεῖς ὑποψήφιοι, ἔχοντες τ' ἀπαιτούμενα διὰ τὴν θέσιν προσόντα, καὶ νὰ προσκληθῶσιν οἱ ἔχοντες πρὸς τοῦτο δικαίωμα μέλη τῆς ἐκεῖ ἱερᾶς Συνόδου νὰ προβῶσιν εἰς ἐκλογὴν ὑπ' αὐτῶν. Ἐὰν καὶ τοῦτο τὸ μέτρον δὲν ἐπιτύχῃ, τότε ἐξ ἀνάγκης νὰ ἐνεργήσωμεν ἐνταῦθα κατὰ νόμον την ἐκλογήν. Αὕτη εἶναι ἡ ταπεινή μου γνώμη, οὖσα συνέχεια τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου ἐνεργείας· ἄλλην δὲ διέξοδον ἐκτὸς αὐτῆς δὲν βλέπω. Ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας εἶπέ μοι ὅτι ἡ Α. Μακαριότης ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας θεωρεῖ ἤδη κατάλληλον τὸν καιρὸν πρὸς ἀποστολὴν ἐπιτοπίως ἐξάρχου. Ἀλλ' ἐπὶ τούτου παρατηρῶ, ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπόφασις ἐγένετο πρὸ τῆς ἐκλογῆς μου, ἀλλ' ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐδέχθη, χαρακτηρίσασα αὐτὴν ὡς ἐπέμβασιν, καὶ οὕτω ἐματαιώθη ἡ ἀπόφασις. Ἐγένετο δὲ ἀσπαστὸν τὸ συνεπείᾳ ὅλως ἰδιαιτέρας μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας συνεννοήσεώς μου τεθὲν εἰς ἐνέργειαν γνωστὸν μέτρον, οὗτινος ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ διαιτητικὴ εἰς ἡμᾶς ἀνάθεσις τῆς διαφορᾶς, ἐφ' ᾧ καὶ συνήλθομεν. Ἡ ἀνατεθεῖσα ἐντολὴ εἶχε περιορισμούς τινας, ἤτοι ἐζήτει τὴν διαφύλαξιν τῶν δικαίων τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας. Οἱ περιορισμοὶ οὗτοι διετηρήθησαν ὑφ' ἡμῶν καὶ διατηροῦνται κατὰ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον στάδιον τῆς ἐνεργείας ἡμῶν. Ἂν ὅμως, ὡς ἀπέτυχε τὸ πρῶτον, ἀποτύχῃ καὶ τὸ δεύτερον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατ' ἀνάγκην θὰ γείνῃ ἐνταῦθα ἡ ἐκλογή.

Ἡ Α. Μακαριότης ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων: Συμφωνῶ μετὰ τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος, ὅτι δὲν κατωρθώθη συνεννόησις μεταξὺ τῶν δύο μερίδων καὶ ὅτι ἐματαιώθησαν τὰ μέχρι τοῦδε ὑφ' ἡμῶν γενόμενα καὶ ὅτι συνεπῶς δέον νὰ προτείνωμεν ἐντεῦθεν τρεῖς ὑποψηφίους· ἴσως ἡ πρότασις τῶν ὑποψηφίων ἄρῃ τὴν διαίρεσιν καὶ προβῶσι κατ' εὐχὴν εἰς ἐκλογήν. Ἐὰν δὲ δὲν στέρξωσι τότε σκεπτόμεθα.

Ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐρωτᾷ ἂν θὰ ἐγκρίνῃ ἡ διαιτησία νὰ προβῇ εἰς ἀπόφασιν πρὶν ἢ φθάσωσι καὶ τὰ ταχυδρομικῶς ἐκ Κύπρου ἀποστελλόμενα σχετικὰ γράμματα.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Νομίζω ὅτι ἀρκούντως ἔχομεν διαφωτισθῇ περὶ τῆς ὑπαρχούσης ἐκεῖ μεταξὺ τῶν κομμάτων διαστάσεως. Τὰ ἐλευσόμενα γράμματα οὐδὲν ἕτερον ἢ πλατύτερον θὰ ἐκθέσωσι τὴν ὑπάρχουσαν διαφωνίαν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἑκατέρα μερὶς ἐμμένει εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῆς καὶ μέσον συμφωνίας δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει. Ἤμην τῆς γνώμης τῆς Α. Πανοσιολογιότητος, ἀλλὰ τὸ χθὲς ληφθὲν τηλεγράφημα, δι' οὗ δηλοῦται ὅτι πάσῃ θυσίᾳ θὰ ἀποκρούσωσι τὴν ἐκλογὴν

τοῦ ἁγίου Κιτίου, ὡς συνεργαζομένου μετὰ σκοτίου Ἑταιρίας, ἔπεισέ με περὶ τοῦ ἐναντίου. Δυνάμεθα ν' ἀναμείνωμεν ἐπὶ δέκα καὶ πέντε ἡμέρας, ἀλλ' εἰς μάτην.

Ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας: Βεβαίως ἡ διατυπουμένη κατηγορία κατὰ τοῦ ἁγίου Κιτίου εἶναι σοβαρά, ἀλλὰ πρῶτον μέν, μὴ ἐβεβαιώθη αὕτη; δεύτερον δὲ μὴ πρέπῃ ἀπολύτως νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς τὴν κατηγορίαν καὶ νὰ ἐξαιρέσωμεν τὴν Α. πανιερότητα, θεωροῦντες τρόπον τινὰ αὐτὴν ὑπόδικον; Τὸ τοιοῦτον ἠδύνατο νὰ γείνῃ ἂν προηγεῖτο διαδικασία, ἄλλως θὰ ἤθελε θεωρηθῇ, ὅτι παραδεχόμεθα ἀνεπιφυλάκτως τὴν κατηγορίαν ὡς ἀληθῆ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Δὲν εἶπον, νομίζω, θὰ θεωρήσωμεν τὰ ἐκεῖθεν κατὰ τῆς Α. πανιερότητος ὡς αὐθεντικά. Τοῦτο βεβαίως εἶναι ἔργον ἱερᾶς Συνόδου. Ἀλλὰ νὰ συγκροτηθῇ ἐν Κύπρῳ ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἐνώπιον αὐτῆς νὰ ὑποβληθῇ ἡ κατηγορία πρὸς ἐξέτασιν καὶ συνεπῶς πρὸς καταδίκην ἢ ἀθώωσιν τοῦ ἁγίου Κιτίου, τοῦτο εἶναι ἀνέφικτον, καὶ οὔτε ἔχομεν ἐντολὴν πρὸς τοῦτο, οὔτε δυνάμεθα νὰ προβῶμεν εἰς τοιαύτην τινὰ ἐνέργειαν. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀπῃτεῖτο ἕκαστος τῶν τριῶν πατριαρχικῶν θρόνων ν' ἀποστείλῃ τοὐλάχιστον ἀνὰ τρεῖς ἀρχιερεῖς εἰς Κύπρον πρὸς συγκρότησιν Συνόδου, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὁ μὲν ἅγιος Κυρηνείας νὰ προσκληθῇ νὰ ὑποβάλῃ τὴν κατηγορίαν, ὁ δὲ ἅγιος Κιτίου ν' ἀπολογηθῇ. Ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐνεργείᾳ πολλαὶ δυσχέρειαι καὶ ἐπομένως δὲν δυνάμεθα ν' ἀποβλέψωμεν εἰς διαδικασίαν.

Ἐξ ἄλλου, πολὺ μέρος τοῦ ἐκεῖ λαοῦ ἀποκρούει τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἁγίου Κιτίου, καὶ ἡ ἐπιτόπιος δὲ Κυβέρνησις δὲν θέλει τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, ἥτις γινομένη ἤθελε θεωρηθῇ τραῦμα κατ' αὐτῆς, διότι χαρακτηρίζει τὸν ἅγιον Κιτίου ὡς ὀχλαγωγὸν καὶ λέγει ὅτι δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ συνεργασθῇ μετ' αὐτοῦ πρὸς διευθέτησιν τῶν ἐκεῖ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. Ἑπομένως ἔχομεν δύο σπουδαῖα σημεῖα, δι' ἃ ἀνάγκη ἵνα μείνῃ κατὰ μέρος ἡ Α. πανιερότης. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ ἅγιος Κυρηνείας εἶναι ἀρχηγὸς τῆς ἄλλης μερίδος, ἐξαιροῦμεν καὶ τοῦτον, καὶ ταῦτα πάντα διότι δὲν κατωρθώθη αὐτοὶ νὰ συνέλθωσι καὶ συνεννοηθέντες προβῶσιν εἰς ἐκλογήν. Ἡ τοιαύτη πρᾶξις ἡμῶν δὲν δύναται μὲν νὰ θεωρηθῇ πολὺ σύμφωνος πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ἀλλ' οἱ ὑπάρχοντες λόγοι φρονῶ ὅτι εἶναι ἀποχρῶντες ἵνα παρακάμψωμεν ἀμφοτέρους πρὸς ἀποφυγὴν διαδικασίας.

Ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας: Δὲν εἶναι καλλίτερον ὅλως νὰ μὴ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν τῆς διαιτησίας ἡ κατηγορία, ἵνα μὴ ἡ Α. πανιερότης τεθῇ ἐν ἀπεργίᾳ;

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης: Ὑπάρχουσιν ἀποχρῶντες λόγοι, δικαιολογοῦντες τὴν ἐξαίρεσιν· ἐπὶ δύο ἤδη ἔτη χηρεύει ὁ ἀρχιεπισκοπικὸς θρόνος, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο διαρκῶς διχονοοῦσι καὶ οὔτε μόνοι ἠδυνήθησαν νὰ συνεννοηθῶσιν, οὔτε διὰ τῶν γενομένων αὐτοῖς κατ' ἐπανάληψιν προτροπῶν καὶ συστάσεων. Ἕνεκα τούτου ἀναγκαζόμεθα νὰ παρακάμψωμεν ἀμφοτέρους τοὺς κομματάρχας, χωρὶς νὰ θεωρήσωμεν αὐτοὺς ὑποδίκους, διότι καὶ ἄλλως, οἱοσδήποτε τῶν δύο ἤθελε τυχὸν ἐκλεγῇ, ἡ γεννηθεῖσα ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῶν διαίρεσις ἤθελε διαιωνισθῇ. Ὥστε κυρίως ἡ κατὰ τοῦ ἁγίου Κιτίου κατηγορία μένει ἐν ἡμῖν πρὸς διαφώτισιν ἡμῶν. Ἁπλῶς δὲ ἐξαιροῦντες αὐτοὺς διὰ λόγους κομματικούς, ὑποδεικνύομεν αὐτοῖς ἄλλους τρεῖς ἔξωθεν ὑποψηφίους.

Ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας: Ἑπομένως τοῦτο νὰ λεχθῇ, ὅτι διὰ λόγους κομματικοὺς ἐξαιροῦνται.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης: Φρονῶ ἐπίσης ὅτι δὲν πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν κατὰ τοῦ ἁγίου Κιτίου κατηγορίαν. Οἱ λόγοι οἱ δικαιολογοῦντες ἡμᾶς εἶναι, ὅτι ἐπειδὴ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δύο ἀρχιερέων διῃρέθησαν ἐν Κύπρῳ εἰς δύο ἀντίπαλα καὶ ἀδιάλλακτα στρατόπεδα, διὰ τοῦτο πρὸς εἰρήνευσιν προτείνομεν τρεῖς ὑποψηφίους, ἵνα ἐξ αὐτῶν ἐκλέξωσιν. Ἵνα μὴ μάλιστα νομισθῇ, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ κατὰ τοῦ ἁγίου Κιτίου τηλεγραφήματος γίνεται ἡ ἐξαίρεσις, δυνάμεθα, φρονῶ, νὰ τηλεγραφήσωμεν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν κατηγορίαν, πρὸς ἡσυχίαν τῆς Α. πανιερότητος.

Ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πα-

τριάρχου Ἀλεξανδρείας: Ἀληθῶς ὁ εἰς Κύπρον ἀποσταλεὶς κατώρθωσέ τι, ἀλλ' ἐν μέρει. Ἂς μοι ἐπιτραπῇ δὲ νὰ δηλώσω, ὅτι ἡ ἐπιτευχθεῖσα ἐν τῷ σημείῳ τῆς διαιτησίας συμφωνία κατωρθώθη χάριν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος· Οἱ ἐν Κύπρῳ δηλ. βλέποντες, ὅτι σύμπαν τὸ ἡμέτερον Γένος ἔμεινε κατηυχαριστημένον ἐκ τῆς ἐκλογῆς Αὐτῆς καὶ ἀναμένει παρ' Αὐτῆς ἀγαθά, ἠθέλησαν καὶ αὐτοὶ νὰ ἐκδηλώσωσι τὴν εὐχαρίστησιν αὐτῶν, ὑπείκοντες εἰς τὰς συστάσεις τοῦ ἀντιπροσώπου Αὐτῆς. Καὶ οὕτως ἐπετεύχθη μὲν ἡ διαιτησία, ἀλλὰ συνώδευσαν αὐτὴν μὲ τοιούτους ὅρους, ὥστε εἶναι ζήτημα ἂν δύναται, φυλαττομένων αὐτῶν, νὰ κατορθωθῇ τι. Ἐπειδὴ δὲ ἀπ' ἀρχῆς δὲν ἐγένετο παρατήρησις πῶς δύναται ὑπὸ τοὺς εἰρημένους ὅρους νὰ ἐργασθῇ ἡ διαιτησία, φαίνεται ὅτι αὕτη ἀπεδέχθη αὐτούς. Διὰ τοῦτο, ὅτε πρό τινος ἐγράφη ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ὅτι πρέπει νὰ ἐκλεγῇ τρίτον πρόσωπον, ἵνα ἐπέλθῃ ἐκεῖ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἡσυχία, ἀμφότεραι αἱ μερίδες ἐταράχθησαν. Ἔδειξε δέ μοι ὁ καθηγητὴς ἱεροδιάκονος Δημήτριος Γεωργιάδης ἐφημερίδας ἐκ Κύπρου καὶ γράμμα φίλου τινος αὐτοῦ, δι' ὧν ἐκφράζεται ἀπορία ἐπὶ τοῖς δημοσιευθεῖσι περὶ ἐκλογῆς τρίτου. Ἐπειδὴ δὲ βεβαίως σκοπὸς τῆς διαιτησίας εἶναι νὰ ἐπενέγκῃ τὴν εἰρήνην, δυνάμεθα νὰ ὦμεν ἐκ τῶν προτέρων βέβαιοι, ὅτι τὸ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος προτεινόμενον μέτρον θὰ εἰρηνεύσει τὰ πράγματα; Αἱ δύο μερίδες φαίνονται ζηλοτύπως ἐχόμεναι τῶν δικαίων αὐτῶν καὶ τῶν τεθέντων ὅρων καὶ ἐννοοῦσιν ἵνα ἡ ἐκλογὴ γένηται ἐκεῖ. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἆρά γε καὶ φόβος μὴ τὰ δύο κόμματα συνενωθῶσιν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ καὶ ἀποκρούσωσι τὴν ἐκλογήν; ὁπότε βεβαίως θὰ εὑρεθῇ ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι φοβεροῦ χάους, τὸ ὁποῖον πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν ἵνα διαρρυθμισθῇ. Πολὺ φοβοῦμαι μὴ συμβῇ τοιοῦτόν τι. Ὁμολογουμένως οἱ ἐκεῖ δύο ἀρχιερεῖς εἶναι κομματάρχαι· ἀλλὰ μήπως εἴμεθα βέβαιοι ὅτι οἱ ἐντεῦθεν ὑποδειχθησόμενοι ὑποψήφιοι θέλουσι γείνῃ δεκτοί;

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης: Διὰ τῆς μέχρι τοῦδε ἐνεργείας τῆς διαιτησίας διαφυλάττονται τὰ δικαιώματα τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Ἐπίσης δὲ καὶ διὰ τῆς ὑποδείξεως ὑποψηφίων δὲν παραβλάπτονται ταῦτα, διότι θὰ ὑποδειχθῶσιν ὑποψήφιοι ἔχοντες δικαιώματα ἐκλεξίμου, ἡ ἐκλογὴ δὲ θὰ γένηται ὑπ' αὐτῶν ἐκεῖ, φυλαττομένων καὶ ἐν τούτῳ τῶν δικαιωμάτων κλήρου καὶ λαοῦ. Ἂν ἀμφότεραι αἱ μερίδες δεχθῶσι, τὸ ζήτημα λύεται, εἰ δ' ἄλλως σκεπτόμεθα.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Νομίζω ὅτι ἐθέσαμεν ἀρχὴν καὶ ὀφείλομεν ν' ἀκολουθήσωμεν αὐτήν. Τὰ ἤδη λεγόμενα ὑπὸ τῆς Α. πανοσιολογιότητος λέγονται κατόπιν ἑορτῆς· ἀλλ' εἶναι καὶ ἀνίσχυρα, καθότι ὁ μὲν ἱεροδιάκονος Δ. Γεωρδιάδης κατὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ διεβεβαίωσεν ἡμᾶς, ὅτι καὶ ὁ ἅγιος Κυρηνείας καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἁγίου Κιτίου καὶ ἡ ἐπιτόπιος ἀρχὴ ἐδήλωσαν, ὅτι ἂν μὴ ἐκλεγῇ τρίτος, ἀδύνατον ἵνα διευθετηθῶσι τὰ ἐκεῖ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα. Προχθὲς δὲ ὁ ἐκ τῶν διερμηνέων τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας Γ. Λαγουδάκης ἀνέγνω μοι δύο διακοινώσεις τοῦ ἐν Λάρνακι προξένου τῆς Ἑλλάδος, συνιστῶντος ἵνα σπεύσωμεν νὰ συνεννοηθῶμεν μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας καὶ ἐνεργήσωμεν τὴν ἀποστολὴν τρίτου, δηλοῦντος δὲ συνάμα ὅτι σοφὰ μὲν τὰ ὑπὸ τῆς διαιτησίας ληφθέντα μέτρα, ἀλλ' ἀδύνατον νὰ τελεσφορήσωσιν. Ὥστε ἔχομεν πολλὰ διδόμενα, ὅτι ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς τρίτου εἶναι ἡ μία μερίς, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦδε δηλοῖ ὅτι ἀπολύτως ἀδύνατον ἵνα δεχθῇ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἁγίου Κιτίου καὶ ἡ ἐπιτόπιος ἀρχή, ἔχομεν δὲ καὶ τὸ φρόνημα τῆς ἄλλης μερίδος, τῆς τοῦ ἁγίου Κιτίου, καθ' ἃ ὁ ἀπεσταλμένος ἡμῶν ἐβεβαίωσεν ἡμᾶς καὶ ἑπομένως ὅτι δὲν θ' ἀποκρουσθῶσιν οἱ ὑποδειχθησόμενοι ὑποψήφιοι. Ἀλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλα ἰσχυρότατα ἐπιχειρήματα πρὸς τοιαύτην ἐνέργειαν. Διὰ τῶν μέχρι τοῦδε ἐνεργηθέντων διεφυλάξαμεν τὰ δικαιώματα κλήρου καὶ λαοῦ, προσεκαλέσαμεν αὐτοὺς ἐπανειλημμένως καὶ τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν φορὰν νὰ συνέλθωσι καὶ προβῶσιν εἰς ἐκλογήν· Δὲν συνεννοήθησαν. Εἶναι ὀρθὸν ν' ἀφήσωμεν νὰ μένῃ ἄλυτον αἰωνίως τὸ ζήτημα; Ἀλλὰ καὶ ἤδη, προτεινομένων ὑφ' ἡμῶν τριῶν ὑποψηφίων, ἂν ἐκεῖ συνεννοηθέντες συνέλθωσι καὶ ἐν ὁμοφωνίᾳ ἐκλέξωσιν ἕνα ἐξ ἑαυτῶν, μὴ ἔχομεν τι νὰ παρατηρήσωμεν; Βεβαίως οὐχί. Ἐπίσης δὲ καὶ ἂν ἐκλέξωσιν αὐτοὶ ἕνα ἐκ τῶν ὑποδειχθησομένων τριῶν ὑποψηφίων. Ἐὰν ὅμως μήτε τὸ ἓν, μήτε τὸ ἄλλο γείνῃ, πρέπει ν' ἀφήσωμεν τὰ πράγ-

ματα ἐν τοιαύτῃ καταστάσει; Φρονῶ ὅτι, βεβαίως οὐχί, ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ πάντα ἐξηντλήθησαν, κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ προβῶμεν εἰς ἐκλογὴν ἐνταῦθα. Εἴμεθα δὲ οὕτω ἀπέναντι ὅλου τοῦ κόσμου δεδικαιολογημένοι διὰ τὴν γενησομένην, ὡς εἴρηται, κλιμακηδὸν καὶ μετὰ περισκέψεως ἐνέργειαν.

Ἐπὶ τούτοις, μετά τινα ἔτι συζήτησιν, γενομένης δεκτῆς τῆς προτάσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Αὕτη ἐπήγαγεν, ὅτι σκεψαμένη ἐθεώρησεν ὡς καταλλήλους ὑποψηφίους τὸν ἀρχιμ. Γρηγόριον Κωνσταντινίδην, Μ. ἱεροκήρυκα τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ τὸν μητροπολίτην Μελενίκου Ἰωακεὶμ, οἵτινες καὶ προταθέντες ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ ὑπεστηρίχθησαν, μένει δὲ ὁ τρίτος, ἵνα προταθῇ ὑπὸ τῆς Ὑμ. Μακαριότητος. Τῆς δὲ Α. Μακαριότητος προτεινάσης τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κυριακουπόλεως Μελέτιον, ἐνεκρίθη ἵνα διαβιβασθῇ τοῖς μητροπολίταις Κιτίου καὶ Κυρηνείας τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

« Θλῖψιν καιρίαν ᾐσθάθημεν μαθόντες ἀτελεύτητον θλιβερὰν διαφωνίαν ἐπὶ ζητήματι ἐκλογῆς ἀρχιεπισκόπου. Δι' ὃ δικαιώματι διαιτητικῷ, ἀφοῦ ἕνεκα τῶν κομματικῶν λόγων ἐξαιρεθῆτε ἀμφότεροι ὑμεῖς τῆς ὑποψηφιότητος, προτείνομεν τρεῖς ὑποψηφίους, τὸν μητροπολίτην Μελενίκου Ἰωακεὶμ, ἐπιστήμονα, ἀγγλομαθῆ χῖον, τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κυριακουπόλεως Μελέτιον, κύπριον, τὸν ἀρχιμ. Γρηγόριον Κωνσταντινίδην, Μέγαν ἱεροκήρυκα Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἄνδρα ἱεροπρεπῆ, σεβάσμιον, ἐπιστήμονα, γερμανομαθῆ, θρᾷκα. Ἐκ τούτων προσκαλεῖσθε νὰ ἐκλέξητε κατὰ τὰς αὐτόθι κανονικὰς νομίμους συνηθείας τὸν ἕνα τῇ χάριτι τοῦ παναγίου Πνεύματος. Ἐν περιπτώσει ὀδυνηρᾶς ἀποτυχίας γενήσεται ἐνταῦθα ἡ ἐκλογὴ ἑνὸς τῶν τριῶν».

Μεθ' ὃ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ
† ὁ Ἱεροσολύμων ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Τετάρτη συνεδρίασις τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου πατριαρχικῆς διαιτησίας, τῇ 11 φεβρουαρίου 1902, δευτέρᾳ.

Σήμερον, τῇ 11 φεβρουαρίου 1902, παρόντων τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ, τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Δαμιανοῦ καὶ τῆς Α. πανοσιολογιότητος τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἀρχιμ. Γερμανοῦ Γρηγορᾶ, καὶ τοῦ χρέη γραμματέως ἐκπληροῦντος ἀρχιμ. Φωτίου, ἐν πρώτοις ἀναγινώσκεται καὶ ἐγκρίνεται τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως 25 ἰανουαρίου.

Ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπήγαγε: Μετὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν ἡμῶν καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ γενόμενα δύο κοινὰ τηλεγραφήματρ ἡμῶν πρὸς τοὺς μητροπολίτας Κιτίου καὶ Κυρηνείας, τὰ ἀποσταλέντα τῇ 27 καὶ 31 ἰανουαρίου, συνεπείᾳ ἐκεῖθεν τηλεγραφημάτων, δι' ὧν ἐδηλοῦμεν ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς διαιτησίας εἶναι ἀνέκκλητος καὶ συνεβουλεύομεν τὰ προσήκοντα πρὸς εἰρηνικὴν συνεργασίαν, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰ ἀλλεπάλληλα ἐκεῖθεν τηλεγραφήματα, δι' ὧν ἐξεδηλοῦτο πόθος, ἵνα ἐνταῦθα γένηται ἡ ἐκλογή, ἔνθεν μὲν ἐφρόνουν ὅτι ἔδει ἵνα προβῶμεν εἰς αὐτήν, ἔνθεν δὲ ὅτι ἔδει νὰ εἰδοποιήσωμεν τὴν Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν, διότι καὶ προηγουμένως ἐξεφράσθη τοιαύτη γνώμη. Ἐφ' ᾧ καὶ ἔγραψα τῷ φίλῳ μου κ. Εὐσταθίῳ Εὐγενίδῃ, παρακαλῶν ἵνα ποιήσηται ἐπὶ τούτῳ τὸν προσήκοντα λόγον τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ἀγγλίας καί μοι ἀπαντήσῃ. Ὁ κ. Εὐγενίδης ἐπὶ δύο, τρεῖς ἡμέρας δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὴν Α. ἐξοχότητα, εἶδε δὲ αὐτὴν τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν. Ὁ πρεσβευτὴς ἐζήτησεν ἀναβολὴν ἵνα συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ ἁρμοστοῦ. Τὴν τοιαύτην ἀπάντησιν τοῦ κ. Εὐγενίδου ἔλαβον τὴν ἐπιοῦσαν, τρίτην, ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ μετὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, ἵνα ἡ ἐκλογὴ γένηται τὴν τετάρτην, καθ' ἣν ἄγεται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Ἀπήντησα δὲ ἀμέσως ὅτι εἶναι δύσκολον ν' ἀναβάλωμεν, ἐν τούτοις ὅμως τὸ ἑσπέρας ἐμήνυσα τῇ Α. Μακαριότητι, ἵνα ἂν μὴ μηνύσω αὐτῇ τὴν πρωΐαν, μὴ λάβῃ τὸν κόπον καὶ ἔλθῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Τὴν πρωΐαν τῆς τετάρτης ἐλθὼν παρ' ἐμοὶ ὁ κ. Ἀνδρέας Κοπάσης, ἐκ μέρους τοῦ πρεσβευτοῦ, ἀνέγνω μοι σημείωμα, δι' οὗ ἡ Α. ἐξοχότης παρακαλεῖ αὐτὸν, ἵνα μεσολαβήσῃ παρ' ἐμοὶ, ὅπως ἀναβάλω τὴν ἐκλογὴν μέχρι συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἁρμοστοῦ.

НБ ОНУ імені І.І. Мечникова

Ἐξέθηκα τὴν δυσχέρειαν τοῦ πράγματος μετὰ τὴν ληφθεῖσαν καὶ δημοσιευθεῖσαν ἀπόφασιν καὶ ὅτι ὁ λαὸς τῆς Κύπρου ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀναμένει τὴν ἐκλογήν, ἀλλ' ἐπεῖπον ὅτι χάριν τῆς Πρεσβείας ἀναβάλλει· καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν. Ἐν τῷ μεταξὺ κατέφθασαν ἕτερα ἓξ τηλεγραφήματα, τὰ ὁποῖα ἐκοινοποίησα διὰ τοῦ κ. Κοπάση εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρεσβείαν.

Πρὸ δέκα δὲ λεπτῶν ἔλαβον ἕτερον γράμμα τοῦ κ. Εὐγενίδου, δηλοῦντος ὅτι, κατὰ γράμμα πρὸς αὐτὸν τοῦ πρεσβευτοῦ, συντόμως ἐλπίζεται ἡ λῆψις καὶ ἀναγγελία εὐχαρίστου ἀπαντήσεως διὰ τὴν ἐκλογήν. Ταῦτά εἰσὶ τὰ ἰδιαιτέρως ὑπ' ἐμοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐνεργηθέντα.

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην τῆς Α. Θ. Π. ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς τηλεγραφήματα:

1.) Ἐκ Λάρνακος ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 600 καὶ χρονολογ. 25 ἰανουαρίου, φέρον ὑπογραφὴν «Ρῶσσος» καὶ διαλαμβάνον ὅτι οἱ 46 Κιτιακοὶ ἀντιπρόσωποι καὶ σύμπαντες οἱ βουλευταὶ ἀπε δέχθησαν τὴν ἀπόφασιν ἵνα προβῶσι μετὰ τῆς Συνόδου εἰς ἐκλογὴν ἀρχιεπισκόπου καὶ ὅτι ὁ ἅγιος Κυρηνείας μετὰ τῶν συνοδικῶν ἀποποιεῖται.

2.) Δύο τηλεγραφήματα τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1467, δι' ὧν ὑποβάλλει ὅτι ὑπείκει τῇ ἀποφάσει τῆς διαιτησίας πρὸς ἐκλογὴν ἐκ τῶν ὑποδειχθέντων τριῶν ὑποψηφίων, ἀλλ' ὅτι ὁ ἅγιος Κιτίου ἀρνεῖται νὰ συνεργασθῇ.

3.) Τηλεγράφημα ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467 φέρον ὑπογραφὴν «Κυρηνείας προεδρεύσας» καὶ διαλαμβάνον ὅτι ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου μετὰ θλίψεως βλέπει τὸν ἅγιον Κιτίου προσπαθοῦντα νὰ ἐξεγείρῃ τὴν μερίδα του κατὰ τῆς διαιτητικῆς ἀποφάσεως, ἣν ὀρθόδοξον πλήρωμα εὐλαβῶς ἀπεδέξατο, καὶ ὅτι ταχίστη λύσις ζητήματος ἐπιβάλλεται.

4.) Τρία τηλεγραφήματα ἐκ Λευκωσίας ὑπ' ἀριθμὸν πρωτ. 1467 φέροντα ὑπογραφὰς προκρίτων, ἐπιτροπείας ὀρθοδόξου λαοῦ καὶ τῶν Συλλόγων «Θρησκευτικοῦ», «Φοίνικος» «Ὀρθοδοξίας» καὶ «Πατριωτισμοῦ». Τηλεγράφημα ἐκ Κυρηνείας ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1467 φέρον ὑπογραφὰς προκρίτων. Τηλεγράφημα ἐκ Πάφου ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1467 φέρον τὴν ὑπογραφὴν τῆς διαχειριστικῆς τοῦ θρόνου Πάφου ἐπιτροπῆς, τῶν ἐπιτροπῶν τῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ Συλλόγου «Εὐσεβείας», τῆς δημογεροντίας καὶ τῶν ἐν τῇ ἐκλογῇ ἀρχιεπισκόπου ἀντιπροσώπων. Τηλεγράφημα ἐξ Ἀμμοχώστου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467 φέρον ὑπογραφὰς ἱερέων καὶ προκρίτων. Τηλεγράφημα ἐκ Λεμησσοῦ ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1467 φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν Συλλόγων «Ἰσότητος» καὶ «Εὐσεβείας», δι' ὧν πάντων ὑποβάλλονται ὅτι ἡ ἀνέκκλητος ἀπόφασις τῶν διαιτητῶν εὐλαβῶς ἠκούσθη, ὅτι ὁ λαὸς ἄγει ἡσυχίαν καὶ ὅτι ἡ ἄμεσος ἐκλογὴ παραλύσει τὰς ραδιουργίας τῶν μασσόνων, αἰτοῦντες τὴν ταχεῖαν ἐκλογὴν ἐκ τῶν τριῶν τοῦ ἀρίστου.

5). Δύο τηλεγραφήματα τοῦ μητροπολίτου Κιτίου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467, δι' ὧν διαμαρτυρόμενος κατὰ τῶν κατ' αὐτοῦ, ὡς λέγει, τηλεγραφηθέντων ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας, δηλοῖ ὅτι ὁ τόπος εἶναι ἀνάστατος ἕνεκα τῆς τελευταίας ἀποφάσεως τῆς διαιτησίας καὶ ὅτι ὁ θέσις αὐτοῦ εἶναι δυσχερεστάτη, εὑρισκομένου μεταξὺ καθήκοντος καὶ λαοῦ ἐξηγριωμένου.

6). Τέσσαρα τηλεγραφήματα ἐκ Λευκωσίας ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467, φέροντα ὑπογραφὰς βουλευτῶν καὶ ἀντιπροσώπων· ἓν ἐκ Λεμησσοῦ ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467 φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν γενικῶν ἀντιπροσώπων Λεμησσοῦ· ἓν ἐκ Πάφου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467 φέρον ὑπογραφὴν τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου καὶ γενικοῦ ἀντιπροσώπου καὶ ἓν ἐκ Λάρνακος ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467 φέρον ὑπογραφὴν «Ἐπιτροπεία», δι' ὧν πάντων ὑποβάλλοντες ὅτι ἡ τελευταία ἀπόφασις τῆς Διαιτησίας ἀνεστάτωσε τὸν τόπον. ὅτι ἀδύνατον νὰ δεχθῶσι τὴν ἀθέτησιν τῶν δικαίων τῆς αὐτοκεφάλου αὐτῶν Ἐκκλησίας, ὅτι παντὶ σθένει καὶ βίᾳ ἀποκρούσουσι τὴν γενησομένην ἐκλογήν, ὅτι τοῦτο ἐδήλωσαν καὶ εἰς τὸν ἁρμοστὴν καὶ ὅτι καὶ διὰ συλλαλητηρίων τοῦτ' αὐτὸ ἀπεφασίσθη, αἰτοῦνται ἵνα ἡ διαιτησία σκεφθῇ τὰς συνεπείας.

7). Τηλεγράφημα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυριακουπόλεως Μελετίου πρὸς τὴν Α. Μακαριότητα τὸν πατριάρχην Δαμιανὸν, κατατεθὲν ὑπ' Αὐτῆς ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467 διαλαμβάνον ὅτι λόγῳ ὑγείας καὶ ἀδυναμίας ἀδυνατεῖ ἀμετακλήτως νὰ δεχθῇ ὑποψηφιότητα.

НБ ОНУ імені І.І. Мечникова

8) Δύο τηλεγραφήματα ἐκ Λάρνακος πρὸς τὸν μητροπολίτην Μελενίκου Ἰωακεὶμ καὶ τὸν ἀρχιμανδρίτην Γρηγόριον Κωνσταντινίδην Μ. ἱεροκήρυκα ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1467 δι' ὧν οἱ ὑπογραφόμενοι τρεῖς τὸν ἀριθμὸν δηλ. τοῖς εἰρημένοις, ὅτι μεγάλη πλειονότης λαοῦ ἀποκρούσει βίᾳ πάντα ἀρχιεπίσκοπον μὴ ἐκλεγησόμενον ὑπ' αὐτῆς, καὶ συνιστῶσιν αὐτοῖς ἵνα ἀναλογισθῶσιν τὰς συνεπείας, καὶ

9). Τηλεγράφημα τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Φωτίου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1468 καὶ χρονολ. 10 φεβρουαρίου, ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε: «Συνεπείᾳ σοβαρῶν παραστάσεων πρεσβείας Κύπρου ἐρχομένης Βασιλεύουσαν, συνιστῶμεν αὖθις ἀδελφικῶς ἀναβαλεῖν ἀπόφασιν διαιτητικὴν ἐπ' ἀκριβῆ μετ' αὐτῆς συνεννόησιν, ἧς περ ἄνευ πᾶσα ἀπόφασις οὐχ ἕξει συμμετοχὴν ἡμῶν, κατ' ἀρχὴν ἀποστεργόντων πᾶσαν ἐκλογὴν, προσβάλλουσαν ὅρους διαιτησίας».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν τηλεγραφημάτων τούτων ἀναγινώσκονται τὰ ἑξῆς ἔγγραφα:

Γ. Λαγουδάκη, διερμηνέως τῆς ἑλληνικῆς Πρεσβείας, ὑπ' ἀρ. πρωτ. 944 καὶ χρονολ. 4 ἰανουαρίου ἐπισυνάπτοντος ἀντίγραφον τηλεγραφήματος τοῦ ἐν Κύπρῳ προξένου πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον τῆς Ἑλλάδος, ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε· «Ἀνακοινώσατε σᾶς παρακαλῶ, ἐὰν ἐγκρίνητε, οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ὅτι διαβιβασθέντα θορυβώδη τηλεγραφήματα σκοποῦσιν ἐκφόβισιν. Μόνον ταχεῖα ἐνέργεια καὶ τετελεσμένον γεγονὸς θὰ θέσῃ τέρμα».

Μητροπολίτου Κιτίου Κυρίλλου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 943 καὶ χρονολ. 24 ἰανουαρίου, διαλαμβάνον περὶ τῆς ἑρμηνείας τῆς δοθείσης εἰς τὸ κατὰ τὴν δευτέραν συνεδρίασιν τῆς διαιτησίας ἀποφασισθὲν καὶ σταλὲν τηλεγράφημα καὶ τὴν σχετικὴν ἐπιστολὴν καὶ αἰτούμενον ἐν τέλει ὁδηγίαν.

Μητροπολίτου Κυρηνείας Κυρίλλου ὑπ' ἀρ. πρωτ. 943 καὶ χρονολ. 23 ἰανουαρίου, περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, καὶ

Παύλου Κολεσίδου, συντάκτου τῆς ἐν Κύπρῳ ἐκδιδομένης «Χριστιανικῆς Ἀληθείας» ὑπ' ἀρ. πρωτ. 928 καὶ χρονολ. 24 ἰανουαρίου, ἐν ᾧ πρὸς ἄλλοις ποιούμενος λόγον καὶ περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος ὑποδεικνύει ὡς μόνην σωτήριον τὴν ἐκλογὴν τρίτου.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν πάντων τούτων ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἐπήγαγεν, ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην Αὐτῆς, ἂν ἡ Ἀγγλικὴ Πρεσβεία δῷ τὴν συγκατάθεσιν αὐτῆς, δύναται ἵνα γένηται ἡ ἐκλογή. Ἄλλως οὐχὶ, μάλιστα ἤδη μετὰ τὸ ἀνωτέρω τηλεγράφημα τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Ὅτι ὀφείλομεν μέχρι τινὸς ν' ἀναμείνωμεν τὴν ἀπάντησιν τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας συμφωνῶ. Μετὰ λύπης δὲ βλέπω τὴν ἀσυμφωνίαν τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Ὁ ἐπίτροπος αὐτῆς ὑπέβαλεν αὐτῷ τὸ σχέδιον τῆς ἐνεργείας ἡμῶν· καὶ ὅμως ἡ Α. Μακαριότης οὔτε εἰς τὴν Α. πανοσιολογιότητα ἀπήντησεν, οὔτε εἰς ἡμᾶς ἔγραψεν. Ἤδη δὲ παρασυρθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ κυπρίων διεβίβασε τὸ ἀνωτέρω τηλεγράφημα χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὰ ἐδῶ συμβαίνοντα. Ὅτε ὁ ἐπίτροπος αὐτῆς ἀνεκοίνωσέ μοι τὸ πρῶτον τηλεγράφημα αὐτῆς, δι' οὗ συνίστα, ἵνα ἀναβάλωμεν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῇ προηγουμένῃ συνεδριάσει ἀποφασισθέντων, εἶπον τῇ Α. πανοσιολογιότητι ὅτι εἴμεθα δεδεσμευμένοι καὶ τὸ σχέδιον ἡμῶν ἐγνώσθη καὶ δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐφαρμογῆς, καὶ ὅτι ἐν τούτοις, ἂν θέλῃ, δύναται ν' ἀποχωρήσῃ τῆς διαιτησίας. Λυπηρὸν ὅτι ἡ διαφωνία τῆς Α. Μακαριότητος πλὴν τῆς Κύπρου καὶ ἀλλαχοῦ θέλει ἐμποιήσει κακὴν ἐντύπωσιν. Οὐδ' ἡ Ἀγγλικὴ Πρεσβεία εἶπέ τι καὶ ἴσως οὐδὲ θὰ ἔλεγεν, ἂν μὴ ἡμεῖς ἐζητοῦμεν τὴν γνώμην αὐτῆς. Νομίζω δὲ ὅτι πρέπει νὰ διαβιβάσωμεν τῇ Α. Μακαριότητι τὴν προσήκουσαν ἀπάντησιν.

Ἡ Α. Πανοσλγ. ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας· Κυρίως ἀπάντησιν παρὰ τῆς Α. Μακαριότητος δὲν ἔλαβον ἐκτὸς ἑνὸς γράμματος, ἐν ᾧ μοὶ ἔλεγεν ὅτι κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ πρέπει νὰ σταλῶσιν ἐπιτοπίως τρεῖς ἀπεσταλμένοι τῶν Πατριαρχείων καὶ ὅπερ ἐκοινοποίησα εἰς τὴν Διαιτησίαν. Ἀκολούθως ἔλαβον τηλεγράφημα τῆς Α. Μακαριότητος, δι' οὗ παρεκάλει ἵνα ἀναβληθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῶν εἰς Κύπρον τηλεγραφικῶς ἀναγγελθέντων περὶ ἐκλογῆς ἐκ τῶν τριῶν ὑποδειχθέντων ὑποψηφίων ἄχρι συνεννοήσεως ταχυδρομικῶς διὰ γραμμάτων· ἐπῆγε δὲ συνάμα ὅτι λυπεῖται ἐπὶ τῷ

ὅτι λύεται τὸ ζήτημα παρὰ τοὺς ὅρους τῆς διαιτησίας. Ἀπήντησα δὲ εἰς τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ὅτι οἱ πατριάρχαι ἐπιμένουσιν ἐν τῇ ληφθείσῃ ἀποφάσει. Χθὲς ἐν Χάλκῃ ἔλαβον τηλεγραφικὴν ἀπάντησιν, προτρεπομένην ἵνα ὑποστηρίξω παρὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, τὸ προηγούμενον τηλεγράφημα τῆς Α. Μακαριότητος καὶ ἐντελλομένην μοι ἵνα τηλεγραφήσω αὐτῇ τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος. Πρὸ ὀλίγου δὲ ἔλαβον τηλεγράφημα, ὅπερ ἐστὶν ἀντίγραφον τοῦ ἀνωτέρω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα τηλεγραφήματος.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης· Ἤδη τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας καὶ τῶν περὶ αὐτῶν ἀνατιθέντων ἡμῖν τὴν ἐκλογὴν, τὸ μόνον, ὅπερ φρονῶ ὅτι ὑπολείπεται, ἵνα προβῶμεν, εἶναι ἡ ὑποστήριξις τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης· Ἤδη φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ σκεφθῶμεν ἂν δυνάμεθα νὰ προσχωρήσωμεν εἰς τὴν γνώμην τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ζητοῦντος ἵνα ἀθετήσωμεν τὰ κοινοποιηθέντα, ἅπερ καὶ ὁ τόπος καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις προσκαλουμένη ὑπὸ τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν διὰ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτῆς φαίνεται ἐπιδοκιμάζουσα. Τὸ τοιοῦτον κατ' ἐμὲ σημαίνει ἀνάκλησιν τῶν ἀποφασισθέντων καὶ ὀπισθοχώρησιν, ἅπερ ἐγὼ τουλάχιστον δὲν δέχομαι· φρονῶ δ' ἑπομένως ὅτι πρέπει νὰ ἐμμείνωμεν εἰς ὃ μετὰ πολλὴν σκέψιν ἀπεφασίσαμεν.

Ἡ Α. Μακαριότης δηλοῖ, ὅτι συμφωνεῖ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης· Ἤδη ἐπειδὴ ἐγὼ εἰμὶ ὁ αἴτιος ἵνα ζητηθῇ ἡ γνώμη τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, φρονῶ μὲν ὅτι ὀφείλομεν ν' ἀναμείνωμεν, ἀλλ' ἆρά γε ἐπ' ἄπειρον; Ἐὰν σκεφθῶμεν ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ὀπισθοβουλία τις πρὸς παραλυσίαν τῶν ἐν Κύπρῳ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, πρέπει ν' ἀνεχθῶμεν τοῦτο; Ἂν π. χ. ἡμεῖς οἱ δύο πατριάρχαι παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ μασσόνοι ὄπισθεν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἐνεργοῦντες κατορθοῦσι τὴν ἀναβολὴν, πρέπει ἐπ' ἄπειρον ν' ἀναμείνωμεν πρὸς βλάβην τιμαλφῶν συμφερόντων τῆς ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίας;

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἐρωτᾶ πῶς ἂν ἄνευ τῆς γνώμης τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας γείνῃ ἡ ἐκλογὴ, θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιβάλωμεν τὸν ἐκλεγησόμενον καὶ νὰ ὑποστηρίξωμεν αὐτόν;

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης· Ἡμεῖς θὰ ἐκλεξωμεν αὐτὸν καὶ θὰ προσκαλέσωμεν ἐκεῖθεν ἀπεσταλμένους εἰς τὴν χειροτονίαν, ἂν θὰ ᾖναι ἱερομόναχος ὁ ἐκλεγησόμενος καὶ ἡμεῖς θὰ χειροτονήσωμεν αὐτόν. Ὅταν δὲ ἀπὸ τοῦδε τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ εἶναι ὑπὲρ τοῦ ἐκλεγησομένου, μετὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ θὰ εὑρεθῇ πρὸ τετελεσμένου γεγονότος καὶ θ' ἀναγνωρίσῃ αὐτόν. Τότε δὲ φυσικῶς καὶ ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις θὰ ὑποχωρήσῃ. Ἤδη γνωρίζονεν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις προτρέπεται εἰς ταχεῖαν ἐκλογήν. Ἐξ ὅσων δὲ ἰδιαιτέρως γνωρίζω καὶ ἡ ἀγγλικὴ πρεσβεία θεωρεῖ ὡς ἀρίστην τὴν ἰδέαν περὶ ἐκλογῆς τρίτου. Ἐὰν θέλητε, δυνάμεθα νὰ προσκαλέσωμεν τὸν εἰς Κύπρον ἀποσταλέντα ἱεροδιάκονον Δ. Γεωργιάδην. ἵνα ἐπαναλάβῃ τὰ ὑπὸ τοῦ ἁρμοστοῦ λεχθέντα αὐτῷ, ὅτι, ἐὰν ἐκλεγῇ τρίτος, πάσῃ δυνάμει θέλει ὑποστηρίξει αὐτόν. Ὡς ἐκ τούτων πάντων φρονῶ, ὅτι δὲν πρέπει ἐπ' ἀόριστον ν' ἀναβάλωμεν.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης· Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ εἶναι ὑπὲρ τῆς ἐκλογῆς τρίτου;

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης· Εἴμεθα βέβαιοι περὶ τούτου· Τὸ τηλεγράφημα τοῦ ἕλληνος προξένου ρητῶς συνιστᾶ, ἵνα ἐπισπεύσωμεν τὴν ἐκλογήν· ἡ πηγὴ δὲ αὕτη εἶναι αὐθεντική. Ἐν τῷ μεταξὺ μοὶ ἀνέγνων καὶ δύο ἐκθέσεις, ἐκτιθείσας δύο συνεντεύξεις τοῦ ἐν λόγῳ προξένου μετὰ τοῦ ἁρμοστοῦ, ὅστις ἐπανειλημμένως συνέστησε τῷ προξένῳ νὰ ἐνεργήσῃ δι' ἐκλογὴν τρίτου. Ὁ δὲ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος δέχεται τὴν γνώμην τοῦ προξένου καὶ συνιστᾷ ἡμῖν αὐτήν.

Ἡ Α. πανοσιολογιότης ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Καθ' ἃ ἤκουσα ἰδιαιτέρως, προκειμένου νὰ ματατεθῇ ὁ ἐν Κύπρῳ πρόξενος ἀλλαχοῦ, ὡς λόγος μεταθέσεως θεωρεῖται τὸ ὅτι ἐχθρικῶς διάκειται κατὰ τοῦ ἁγίου Κιτίου καὶ ὅτι ἐκ τοῦ κατ' αὐτοῦ μίσους καὶ τῆς ἀντιπαθείας, ἐνῷ ἡ Α. Πανιερότης ὡς πρόεδρος τῆς Βουλῆς πρόκειται κατὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον αὐτῆς νὰ κηρύξῃ τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἕνωσιν τῆς Κύπρου, ἐκεῖνος ἐξ ἀντι-

δράσεως, ὡς ἐλέχθη, δὲν ἐνεργεῖ τι περὶ τῶν συμφερόντων τῆς Κύπρου. Ἑπομένως μὴ ἆρά γε λόγοι προσωπικοὶ κινοῦσι τὸν πρόξενον εἰς ἐνέργειαν;

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης· Ἄγνωστον τυγχάνει ἡμῖν διατὶ μετατίθεται ὁ πρόξενος. Τὸ γνωστὸν εἶναι ἐὰν τὰ ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας πανοσιολογιότητος ἀκουσθέντα ἔχωνται ἀληθείας, καὶ ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ ἅγιος Κιτίου ἐργάζεται κατὰ τῆς κυβερνήσεως τοῦ τόπου, ἡ ὁποία βεβαίως δὲν θὰ ἐπιθυμῇ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς ἀρχιεπισκόπου.

Ἐπὶ τούτοις ἀποφασισθέντος, ἵνα ἀναμένηται ἡ ἀπάντησις τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, ἐνεκρίθη συνάμα ἵνα τοῖς μὲν μητροπολίταις Κιτίου καὶ Κυρηνείας διαβιβασθῇ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα «Ἐμμένομεν ἀκράδαντοι εἰς τὴν ἀπόφασιν ἡμῶν, φρονοῦντες ἡμετέραν εὐθύνην μεγίστην ἀπέναντι Θεοῦ, τῆς καθόλου ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους· ἀποροῦμεν δὲ ὁποία ἔσται ἀποστολὴ ἐνταῦθα φημιζομένης πρεσβείας, κρινομένη ἀσύμφορος καὶ ἀλυσιτετής»· — τῷ δὲ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα· «Ἐκ καθήκοντος ὑπερτάτου ἐμμένομεν εἰς ἡμετέραν κανονικὴν διαιτητικὴν ἀπόφασιν, μὴ οὖσαν ἄγνωστον αὐτῇ ἐξ ἀρχῆς». Τὰ τηλεγραφήματα δὲ ταῦτα ὑπεγράφησαν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Α. Θ. Μακαριότητος.

Μεθ' ὃ διελύθη ἡ συνεδρίασις.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ

† ὁ Ἱεροσολύμων ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Πέμπτη συνεδρίασις τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοῦ ζητήματος Κύπρου πατριαρχικῆς διαιτησίας τῇ 8 μαρτίου 1902, παρασκευῇ.

Σήμερον τῇ 8 μαρτίου 1902, παρόντων τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ, τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Δαμιανοῦ, καὶ τοῦ χρέη γραμματέως ἐκπληροῦντος ἀρχιμ. Φωτίου, ἐν πρώτοις ἀναγινώσκεται καὶ ἐγκρίνεται τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως 11 φεβρουαρίου.

Ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπήγαγεν· Ἀπὸ τῆς τελευταίας συνεδριάσεως ἡμῶν μέχρι σήμερον ἔνθεν μὲν, ὡς γνωστὸν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, ἐλάβομεν ἱκανὰ τηλεγραφήματα καὶ γράμματα ἑκατέρας τῶν μερίδων, εἴς τινα δὲ τούτων ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἀπηντήσαμεν, ἔνθεν δὲ ἐλάβομεν εἴδησιν ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, ὅτι διετάχθη ὁ Μ. ἁρμοστὴς ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου, ἵνα προσπαθήσῃ διὰ πάσης πειστικῆς ἐνεργείας νὰ συνάψῃ τὰ διεστῶτα, ὅπως οὕτως ἐπέλθῃ ἐκεῖ κανονικὴ διευθέτησις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου ζητήματος. Τὰς πληροφορίας ταύτας τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ἐπιβεβαιοῖ τηλεγράφημα ἐκεῖθεν τοῦ μητροπολίταυ Κυρηνείας, ἔτι δὲ καὶ σχετικὸν αὐτοῦ γράμμα. Ἐκ τε τοῦ τηλεγραφήματος καὶ τοῦ γράμματος ἐξάγεται ὅτι οἱ μὲν τῆς μερίδος τοῦ ἁγίου Κυρηνείας προσκληθέντες ἐδήλωσαν ὅτι ἐμμένουσιν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς πατριαρχικῆς διαιτησίας ληφθεῖσαν ἐμετάκλητον ἀπόφασιν, οἱ δὲ τῆς τοῦ ἁγίου Κιτίου ὅτι ἐμμένουσιν εἰς τὸ τετριμμένον αὐτῶν σχέδιον. Ἀπέναντι πάντων τούτων οὐδὲν ἐγένετο, καθότι οὐδὲ συνεδρίασίς τις ἡμῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἔλαβε χώραν. Ἐκ τινος πλαγίας ὁδοῦ σχετιζομένης μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας ἐπληροφορήθην ὅτι αὕτη ηὐχαριστήθη πολὺ ἐκ τῆς στάσεως καὶ τῆς ἐχεφροσύνης τῆς πατριαρχικῆς διαιτησίας καὶ ὅτι προσπάθειαι καταβάλλονται, ὅπως ἐξομαλυνθῶσιν ἐν Κύπρῳ τὰ πράγματα πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ζητήματος. Ἐξ ἄλλου ἐνόμισα καλὸν νὰ παρακαλέσω τὸν φίλον ἡμῶν κύριον Εὐστάθιον Εὐγενίδην, ἵνα ἐπαναλάβῃ εἰς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν πρεσβευτὴν τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς ἐνταῦθα ἐκλογῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου, διότι ἄλλως πλέον ἢ βέβαιον εἶναι ὅτι ἀπολύτως ἀδύνατον εἶναι ἵνα γένηται ἐκεῖ ἡ ἐκλογή. Πρὸς τούτοις ἐθεώρησα ἀναγκαῖον ἵνα ποιήσωμαι καὶ τρίτην τινὰ ἐνέργειαν· τὴν τελευταίαν δηλονότι ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Κυρηνείας διεβίβασα διὰ πιττακίου εἰς τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ζητήσας παρὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος ἵνα ἐνεργήσῃ ὅ,τι δυνατὸν ἰδιωτικῶς, διότι τῆς ἀποφάσεως τῆς διαιτησίας ματαιουμένης, τιτρώσκεται εἰς τὰ καίρια ἡ πατριαρχικὴ ἀξία καὶ δικαιοδοσία

Η Ρ Ο Ν Y i M e H i K o B a

ἐν ὅλῃ τῇ Ἀνατολῇ καὶ πέραν αὐτῆς, οὐδεμίαν δ' ἔτι ἀπάντησιν ἔλαβον. Εἰς τὴν ὀφειλετικὴν ταύτην ἐνέργειαν προστίθημι ὅτι ἔλαβον χώραν καὶ τινα ἀνιαρὰ ὀχλαγωγικὰ κινήματα, οἷον συλλαλητήριόν τι Κυπρίων σπουδαστῶν ἐν Ἀθήναις, οἵτινες συνέταξαν ψήφισμα καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ἐπιζητοῦντες νὰ ματαιώσωσι τάχα τὴν πατριαρχικὴν διαιτητικὴν ἐτυμηγορίαν, κρινομένην ὡς ἀντικανονικὴν παρὰ παιδαρίων καὶ ὡς δῆθεν καταλύουσαν τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου· ἔτι δὲ τὴν ὑποβολὴν ὑπὸ λαϊκοῦ τινος κυπρίου, περὶ πολλὰ ἐν Ἀθήναις τυρβάζοντος, τοῦ ψηφίσματος τῶν εἰρημένων σπουδαστῶν, ὅπερ ἐθεώρησε καλὸν ἵνα συνοδεύσῃ μεθ' ὑπομνήματος αὐτοῦ σχετικοῦ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι οὔτε πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοιαῦτα ἐγγραφα, οὔτε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸ σημασίαν τινα, διότι οἱ συμπιλήσαντες τὰ φλοίσβια ταῦτα νεανιεύματα προέβησαν εἰς τοῦτο ἔνθεν μὲν ἐξ ἀγνοίας ἔνθεν δὲ ἐξ ἀσυνεσίας, νομίζοντες ὅτι οὕτω προστατεύουσιν ὕψιστα καὶ ἱερώτατα δίκαια καὶ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Μὴ λησμονήσωμεν εἰς ταῦτα τὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ὅλως περίεργον στάσιν τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ὅστις καὶ εἰς τὸ τελευταῖον ἡμῶν τηλεγράφημα σιγᾷ καὶ εἰς τὸν ἐνταῦθα ἐπίτροπον αὐτοῦ οὐδὲν ἔγραψεν, ἐνῶ ὤφειλεν ἀδελφικῶς, ἐκκλησιαστικῶς καὶ κανονικῶς, σκεπτόμενος νὰ γράψῃ καὶ νὰ συζητήσῃ φιλαδέλφως τὸ σημεῖον τῆς μεθ' ἡμῶν διαφωνίας, καίτοι κατόπιν ἑορτῆς διατυποῖ αὐτήν.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ὑπομιμνήσκει ὅτι καὶ παρὰ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ πολιτικοῦ πράκτορος τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει τηλεγράφημα, συνιστῶν, αἰτήσει τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, ἵνα παρακληθῶσιν οἱ διαιτηταὶ ὅπως ἀναβάλωσι πᾶσαν περὶ ἐκλογῆς ἀπόφασιν, ἀντιθέτως πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ἐν Κύπρῳ προξένου τῆς Ἑλλάδος συνιστώμενα.

Ἐπὶ τούτοις, ἀναγνωσθέντων τῶν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μνημονευθέντων τηλεγραφημάτων καὶ ἐγγράφων καὶ τῶν γενομένων τηλεγραφικῶν ἀπαντήσεων, ἤτοι τῶν ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1725 τριῶν ἐκ Κύπρου τηλεγραφημάτων καὶ τῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν πρωτοκόλλου καὶ χρονολογ. 19 φεβρουαρίου πρὸς τὸν μητροπολίτην Κυρηνείας τηλεγραφικῆς ἀπαντήσεως· τῶν ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1726 δύο τηλεγραφημάτων ἐκ Κύπρου· τοῦ ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1727 τηλεγραφήματος τοῦ μητροπόλίτου Κιτίου καὶ τῆς εἰς αὐτὸ ἰδιωτικῆς ἀπαντήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῶν ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1175 καὶ 1728 γραμμάτων τοῦ μητροπολίτου Κιτίου· τοῦ ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1714 γράμματος τῶν βουλευτῶν καὶ λοιπῶν προκρίτων· τοῦ ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1728 γράμματος τῆς ἐπιτροπείας τοῦ ἐν Λάρνακι γενομένου συλλαλητηρίου· τοῦ ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1399 ὑπομνήματος τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν ἀρχιεπισκόπου γενικῶν ἀντιπροσώπων· καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 1728 καὶ χρονολ. 20 φεβρουαρίου τηλεγραφικῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν μητροπολίτην Κιτίου καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ· τοῦ ὑπ' ἀρ. πρωτ· 1729 ψηφίσματος τῶν ἐν Ἀθήναις κυπρίων σπουδαστῶν μετὰ τοῦ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν πρωτοκόλλου ὑπομνήματος τοῦ Γ. Σ. Φραγκούδη, προέδρου τοῦ ἐν Ἀθήναις «Πατριωτικοῦ Συνδέσμου τῶν κυπρίων»· τῆς τελευταίας πρὸς τοὺς μητροπολίτας Κιτίου καὶ Κυρηνείας τηλεγραφικῆς ἀπαντήσεως ὑπ' ἀρ. πρωτ· 1730 καὶ χρονολ. 22 φεβρουαρίου· καὶ τοῦ τελευταίου ὑπ' ἀρ. πρωτ· 1916 γράμματος τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν πάντων τούτων, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνακοινωσαμένης, ὅτι σήμερον ἐλήφθη νεώτερον τηλεγράφημα ἐκ Λευκωσίας ὑπ' ἀρ. πρωτ. 1731, ἀναγινώσκεται τοῦτο, φέρον τρεῖς ὑπογραφὰς καὶ ἔχον ἐπὶ λέξει ὧδε· «Συνεδριάσαμεν ἁρμοστῇ. Κιτιακοὶ προὔτειναν νέας ἐκλογὰς ὑπὸ ἔλεγχον κυβερνήσεως· ἀπεκρούσαμεν πᾶσαν πρότασιν ἐκτὸς διαιτητικῆς ἀποφάσεως. Συνεννόησις ἀνέφικτος. Ἀναμένομεν ἐκλογὴν αὐτόθι». Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ τηλεγραφήματος τούτου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπήγαγεν· Ἐκ τοῦ τηλεγραφήματος τούτου ἐξάγεται ὅτι ὁ ἁρμοστὴς, ἀφοῦ κατ' ἰδίαν ἐνήργησε παρ' ἑκατέρᾳ τῶν μερίδων, προσεκάλεσε τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτῶν καὶ εἰς κοινὴν σύσκεψιν, ἡ ὁποία ἐπίσης εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα κατάληξεν, καὶ ἑπομένως διὰ μυριοστὴν φορὰν ἀπυδεικνύεται ὅτι οὐδὲν εἶναι δυνα-

τὸν ἵνα γένηται ἐπιτοπίως πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης· Φαίνεται ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις δὲν ἀπηλπίσθη ἔτι, οὐδ' ἐξήντλησε τὰς ἐνεργείας αὐτῆς, τὰς ὑποίας ἴσως ἰδιαιτέρως θὰ συνεχίσῃ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης· Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω τηλεγραφήματος ἐξάγεται, ὅτι ἐξήντλησεν αὐτάς, ἄλλως τε τί εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργήσῃ, ἀφοῦ ἡ μὲν μία μερὶς, ἡ κοπτομένη ὅτι δῆθεν ἀθετεῖται τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου διὰ τῆς ἀποφάσεως ἡμῶν προκαλεῖ τὴν κυβέρνησιν ἵνα ἐπέμβῃ εἰς ζήτημα ἐκκλησιαστικὸν χορηγοῦσα αὐτῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν, ἡ δὲ ἄλλη μερὶς ἐμμένει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διαιτητικῆς ἀποφάσεως.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης: Δὲν φαίνεται ὅτι ζητοῦμεν ἐπέμβασιν, ἀλλ' ἁπλῶς ἐποπτείαν τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν προταθεισῶν νέων ἐκλογῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης· Διδομένου τοῦ δικαιώματος τούτου, ἅμα ἐπέλθῃ διαφωνία ἢ σύγκρουσις, ἡ κυβέρνησις ὡς ἐπόπτης θὰ λύσῃ αὐτήν· ἄλλως εἰς τί θὰ χρησιμεύσῃ ἡ ἐποπτεία τῆς κυβερνήσεως. Ἐπειδὴ δὲ μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων ἐκλέγονται καὶ κληρικοὶ, ὅπου ἐπίσης θὰ ἔχῃ τὸν ἔλεγχον ἡ κυβέρνησις, νομίζω ὅτι ἐκ πατριαρχικῆς ὀφειλετικῆς προνοίας δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν τοιοῦτον ἔλεγχον ἢ ἐποπτείαν. Ἐν τῇ ἀφηγήσει τῶν μεταξὺ τῆς προηγουμένης καὶ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως γενομένων ἐλησμόνησα ν' ἀναφέρω, ὅτι, ἐκ τῶν προταθέντων ὑποψηφίων, πρὸς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κυριακουπόλεως, παρῃτήθη καὶ ὁ μητροπολίτης Μελενίκου. Ἐὰν ἐγκριθῇ, νὰ συμπληρώσωμεν τοὺς ὑποψηφίους διὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Κύκκου Γερασίμου, τελειοφοίτου τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ τοῦ μητροπολίτου Διδυμοτείχου Φιλαρέτου, ἄλλοτε καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἤδη δὲ πρεσβύτου καὶ ἀνδρὸς ἱκανοῦ. Τῶν προταθέντων ὑποψηφίων, μετ' ἀνταλλαγὴν σκέψεων, δεκτῶν γενομένων, ἐνεκρίθη ἅμα, προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἵνα δι' ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς μητροπολίτας Κιτίου καὶ Κυρηνείας ἐκτεθῶσι τὰ μέχρι τοῦδε ἀπὸ τῆς τελευταίας πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολῆς λαβόντα χώραν, τοὺς λόγους τοὺς δικαιολογοῦντας τὴν πρᾶξιν τῆς Διαιτησίας καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὑποψηφίων, καὶ ἐν τέλει δηλωθῇ ὅτι ἡ διαιτησία ἐμμένει εἰς τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀποφασισμένα· ἀνάλογος δ' ἐπιστολὴ γένηται καὶ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας, τοσοῦτο μᾶλλον, καθόσον, ὡς ἐπήγαγεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, παρὰ τῇ Α. Μακαριότητι καὶ ἄλλαι ἐνέργειαι γίνονται καὶ ὑποδεικνύεται αὐτῷ τὸ κακὸν τῆς ἐκ τῆς διαιτησίας ἀποχωρήσεως αὐτῆς. Συνάμα δ' ἐνεκρίθη ἵνα γένηται τοῖς μητροπολίταις Κιτίου καὶ Κυρηνείας καὶ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα· «Λαβόντες πάντα τὰ σταλέντα ἡμῖν ἀμφοτέρωθεν, ἐμμένομεν στερρῶς εἰς ὅ,τι ἀπεφασίσαμεν, μηδαμῶς κλονισθέντες ἐξ αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ δύο τῶν ὑποψηφίων παρῃτήθησαν, σὺν τῷ Κωνσταντινίδῃ προσλαμβάνομεν μητροπολίτην Διδυμοτείχου Φιλάρετον καὶ ἡγούμενον Κύκκου Γεράσιμον. Ταχυδρομικῶς καθέκαστα».

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ

† ὁ Ἱεροσολύμων ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Ἕκτη συνεδρίασις τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου καὶ πατριαρχικῆς διαιτησίας τῇ 26 μαρτίου 1902, τρίτῃ.

Σήμερον, τῇ 26 μαρτίου 1902, παρόντων τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ καὶ τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Δαμιανοῦ καὶ τοῦ χρέη γραμματέως ἐκπληροῦντος ἀρχιμ. Φωτίου, ἐν πρώτοις ἀναγινώσκεται καὶ ἐγκρίνεται τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως 8 μαρτίου.

Ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶπε: Μετὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν, ἧς τὸ πρακτικὸν ἤδη ἀνεγνώσθη, ἔλαβον χώραν τὰ ἑξῆς. Ἡ μὲν ἀποφασισθεῖσα ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς μητροπολίτας Κιτίου καὶ Κυρηνείας ἐστάλη ἤδη. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐλήφθη γράμμα τοῦ μητροπολίτου Κιτίου, δι' οὗ ἐζήτει διασαφή-

σεις εἰς ἀπάντησιν ἰδιωτικοῦ ἐκ μέρους μου πρὸς αὐτὸν τηλεγραφήματος, ἀλλ' εἰς τοῦτο δὲν ἀπήντησα. Ἐν τῷ μεταξὺ παρουσιάσθησαν οἱ δύο ἀντιπρόσωποι τῆς Κύπρου, ἐντολὴν ἔχοντες, ἵνα προσπαθήσωσι νὰ πείσωσιν ἡμᾶς ὅπως προσχωρήσωμεν εἰς τὴν ὀχλαγωγικῶς ἐκφραζομένην ἐπιθυμίαν αὐτῶν περὶ διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς ἐν Κύπρῳ. Ὁ εἷς τούτων Θ. Γ. Μορίδης ἀναχωρήσας ἐκ Κύπρου μετέβη εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἵνα μετὰ τοῦ ὁρισθέντος ἑτέρου συναδέλφου αὐτοῦ, τοῦ ἐκεῖ διαμένοντος, ἔλθωσιν ὁμοῦ ἀλλ' ἀσθενήσαντος ἐκείνου διωρίσθη εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὁ ἐν Ἀθήναις Γ. Σ. Φραγκούδης, ὅστις ἐνήργησε τὸ ἐν Ἀθήναις συλλαλητήριον τῶν Κυπρίων κατὰ τῆς ἡμετέρας πράξεως. Τὸ πληρεξούσιον τοῦ Γ. Μορίδου κατετέθη, τὸ τοῦ συναδέλφου δὲ αὐτοῦ δὲν ἔφθασεν ἔτι. Ὡς ἐκ τοῦ πληρεξουσίου ἐξάγεται, δὲν ἔλαβον ἐντολὴν ὡρισμένως διὰ τὴν πατριαρχικὴν διαιτησίαν, ἀλλὰ γενικῶς νὰ ἐνεργήσωσι παρὰ παντὶ ἁρμοδίῳ, δὲν ἔχει δὲ τοῦτο καὶ οὐδεμίαν ἐπικύρωσιν. Ἦλθον ἀμφότεροι παρ' ἐμοί, εἶπον πολλὰ περὶ τοῦ ζητήματος, ἀλλ' ἀνίσχυρα πρὸς πλήρωσιν τοῦ πόθου αὐτῶν, ἵνα ἐκλεγῇ ἀρχιεπίσκοπος ὁ μητροπολίτης Κιτίου, διότι οὐδεμίαν, ὡς ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν ἐξάγεται, ἑτέραν ἐντολὴν ἔχουσιν ἢ νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ἐκλογὴν ταύτην. Ἀντετάχθησαν εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν ἐπιχειρήματα ἰσχυρὰ καθ' ὅλα τὰ σημεῖα, ἀλλ' αὐτοὶ ἀκραδάντως ἐμμένουσιν εἰς τὰς ἰδέας αὐτῶν καὶ ζητοῦσιν ἵνα ἐξευρεθῇ τρόπος πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν. Μεταξὺ ἄλλων ὑπέβαλον καὶ τὰ ἑξῆς· Ἐβολιδοσκόπησαν ἂν δὲν ἦτο καλὸν νὰ μεταβῇ ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας εἰς Κύπρον πρὸς συγκρότησιν Συνόδου καὶ ἀποπεράτωσιν τῆς ὑποθέσεως, εἰς ἀπάντησιν δὲ ὑπεδείχθη αὐτοῖς τὸ δύσκολον τοῦ πράγματος καὶ τὸ ἀλυσιτελές.

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Α. Μακαριότης ἐπήγαγεν: Ὁμολογουμένως ἡ στάσις τῶν πληρεξουσίων τῆς Κύπρου εἶναι πρωτοφανής. Ἐγώ, κατὰ τὴν παρ' ἐμοὶ ἐλευσιν αὐτῶν, παρετήρησα αὐτοῖς ἂν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποδείξωσιν ἄλλον τινὰ ἐκτὸς τοῦ ἁγίου Κιτιου, προσθεὶς ὅτι, ἂν ἐπιμένωσι, δύνανται νὰ ἐκλέξωσι τοῦτον αὐτοί· ὁ κλῆρος ὁ ἐκεῖ ὁ ἐν τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ κατ' οὐδένα τρόπον θέλει αὐτόν· ἡμεῖς δὲ οὐδὲν συμφέρον ἔχομεν νὰ ἐπιβάλωμεν ἄλλον.

Εἰς ταῦτα ἀνταπαντῶσιν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ἁγίου Κιτίου, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος, ὥστε κλῆρος καὶ λαὸς νὰ προβῇ εἰς ἐκλογὴν ἐκεῖ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: παρέλειψα ἐν τῇ γενομένῃ ἀνωτέρω ἀνακοινώσει νὰ προσθέσω ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ ἐλήφθη φάκελλος τῆς μερίδος τοῦ ἁγίου Κυρηνείας. περιέχον γράμμα ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τριῶν προσώπων μετ' ἐπισυνημμένου ἀντιγράφου διαμαρτυρίας πρὸς τὸν ἁρμοστὴν, δι' ἧς δηλοῦται ὅτι ἀμετακλήτως καὶ ἀμεταθέτως ἐπιμένουσιν ἵνα ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις τῆς διαιτησίας. Τὴν διαμαρτύρησιν ταύτην διεβίβασα ἁρμοδίως τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ἀγγλίας ἵνα ἴδῃ αὐτὴν, εὑρισκομένων ἐνταῦθα καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Κύπρου. Διὰ τοῦ ἐγγράφου δὲ τούτου τῆς διαμαρτυρίας δυσχεραίνεται ὁ σκοπὸς τῆς ἐνταῦθα παρουσίας τῶν εἰρημένων ἀντιπροσώπων. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὁ ἐνταῦθα ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ἐλθὼν παρ' ἐμοὶ ἐδήλωσέ μοι, ὅτι ἔλαβε γράμματα τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου. Δὲν μοὶ ἔδειξεν αὐτὰ, ἀλλ' ὡς εἶπε, περιέχουσι περὶ πολλῶν καὶ τὴν γνώμην τῆς Α. Μακαριότητος. Ἐξ ἰδίων δὲ τάχα παρεκάλεσέ με νὰ εὕρω τρόπον ἐξοικονομήσεως τοῦ ζητήματος πρὸς τὴν ὁριστικὴν λύσιν αὐτοῦ. Ἀπήντησα ὅτι θέλομεν συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ θέλομεν ἀποφασίσει τὸ προσῆκον. Ἤδη, ἐπειδὴ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Κύπρου εἶναι ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἂν ἐγκριθῇ, νὰ προσκληθῶσι καὶ λεχθῶσιν αὐτοῖς τὰ προσήκοντα.

Ἐπὶ τούτοις, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀνωτέρω ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μνημονευθέντων ἐγγράφων, ἤτοι τοῦ ὑπὸ χρονολ. 16 φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐπ' ὀνόματος Λοΐζου Ν. Λοΐζου καὶ Γεωργίου Θ. Μορίδου πληρεξουσίου, καὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. πρωτ. 2419 καὶ χρονολ. 1 μαρτίου ἐ. ἔ. τριῶν προκρίτων Λευκωσίας ἐγγράφου μετὰ τοῦ ἐπισυνημμένου ἀντιγράφου

διαμαρτυρίας, προσκληθέντων καὶ παραστάντων τῶν ἀντιπροσώπων Κύπρου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶπε:

Προσαγορεύομεν ὑμᾶς μετὰ πατρικῆς στοργῆς τὸ ὡς εὖ παρέστητε ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔρχεσθε κομίζοντες λόγους περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐκλαμβάνομεν ὑμᾶς καὶ ὡς ἀντιπροσώπους, ἂν οὐχὶ καθ' ὁλοκληρίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀλλὰ μέρους αὐτῆς. Ἐκφράζομεν δὲ τὴν βαθυτάτην ἡμῶν λύπην ἐπὶ τῇ ἀνωμάλῳ καὶ θλιβερᾷ καταστάσει, εἰς ἣν ὤθησαν τὴν ἐκεῖ ἁγίαν Ἐκκλησίαν λόγοι παθῶν καὶ κομμάτων. Ἡ λύπη ἡμῶν εἶναι τοσοῦτο βαθεῖα καὶ ὀδυνηρά, ὅσον πρόκειται περὶ Ἐκκλησίας αὐτοκεφάλου, περιεχούσης ποίμνιον ὀρθόδοξον, ὅλως ὁμογενές, ἀλληλοσπαρασσόμενον διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δῆθεν αὐτοῦ πράγματα. Ἐπελήφθημεν τῆς ἐρεύνης καὶ διευθετήσεως τοῦ ζητήματος οὐχὶ τόσον λόγῳ διαιτητικῷ, κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐντολήν, ὅσον ἐκ καθήκοντος ὑπερτάτου, ἐκπροσωποῦντες, εἰ καὶ ἀναξίως, τὰ δύο τρίτα τῆς καθόλου ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ τοιοῦτον δὲ οὔτε πρωτοφανὲς εἶναι, οὔτε μονομερές, οὔτε ἐκκλησιαστικῶς ἀδόκιμον. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔχομεν ἄπειρα παραδείγματα, καθ' ἃ, χειμαζομένης λ. χ. τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἥτις ἐπίσης εἶναι καὶ αὕτη αὐτοκέφαλος καὶ αὐτοδιοίκητος, παρενέβαινε πρὸς ἀδελφικὴν ἀρωγὴν ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως· Χειμαζομένης τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, ὁ θρόνος Ἱεροσολύμων προσέφερε τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ, δίδων καὶ χρέη αὐτοῦ καὶ παρέχων πᾶσαν ἄλλην προστασίαν πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν πεπτωκότων. Χειμαζομένης ἐπίσης τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, οἱ δύο τῶν ἄλλων Θρόνων, εἴτε οἱ τρεῖς ὁμοῦ παρενέβαινον, παρέχοντες πᾶσαν ἀρωγὴν πρὸς διευθέτησιν, εἴ που εὑρίσκετο ἐν ἀνωμαλίᾳ καὶ τοιαύτῃ καταστάσει, ἥτις ἄνευ τῆς ἐξαιρετικῶς προνοητικῆς παρεμβάσεως ἦτο ἀδύνατον νὰ διευθετηθῇ. Τῆς πορείας ταύτης ὑπάρχουσιν ἄπειρα παραδείγματα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, οὐδὲ δύναταί τις εἰπεῖν, ὅτι ἡ τοιαύτη ἐνέργεια ἐμείου τὸ αὐτοκέφαλον ἢ τὰ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης ἢ τῆς πολιτείας. Τοὐναντίον ἤρχοντο τὰ παρεμβαίνοντα Πατριαρχεῖα, διευθέτουν τὴν ἀνωμαλίαν καὶ ἀμέσως μετὰ τοῦτο ἀπεχώρουν, χωρὶς, ὡς ἐλέχθη, νὰ μειωθῇ τὸ αὐτοκέφαλον καὶ αὐτοτελὲς τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης. Ἀτυχῶς καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰ τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου πράγματα εὑρίσκονται ἐν λίαν ὀλισθηρᾷ καταστάσει. Ἐξ ἑνὸς μὲν ἀποσυνετέθη ἡ Σύνοδος, ἡ μόνη ἁρμοδία ἵνα συγκαλέσῃ ἐκλογικὴν συνέλευσιν. Ἀποσυνετέθη δὲ διότι ἀπεχώρησεν εἷς, ἔλειπον δύο ἐκ θανάτου καὶ ἔμειναν οὕτω οἱ λοιποὶ, μὴ φέροντες τὸ κῦρος ἱερᾶς Συνόδου. Ἀφ' ἑτέρου τὸ ζήτημα ἐξελαϊκεύθη πέραν τῆς εὐπρεπείας, πέραν τοῦ δέοντος. Τὰ πάντα δεικνύουσιν ὅτι πρόκειται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς περὶ λαϊκῆς ἐνεργείας ἐν ζητήματι ἐκκλησιαστικῷ. Παρωράθησαν ἅπαντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ δίκαια καὶ νόμιμα καὶ ἐτέθη ὡς βάσις ἡ πλειονοψηφία τοῦ λαοῦ· πρᾶγμα, ὅπερ οὐδαμῶς ἢ ἐλάχιστα ἰσχύει ἐν ζητήμασιν ἐκκλησιαστικοῖς· Ὁ λαὸς ἔχει δίκαιον νὰ ἐκφράσῃ ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο καὶ ἕτερον νὰ θελήσῃ νὰ ἐπιβληθῇ. Οὕτω πράττων παρακωλύει τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ κλήρου, πρωτεύοντος ἐν τῇ ἐκλογῇ ἀρχιεπισκόπου, καὶ δεσμεύει αὐτὸν, ἀπαιτῶν νὰ ἐκλεγῇ τὸ πρόσωπον τοῦτο καὶ οὐχὶ τὸ ἄλλο. Διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι, ἐκκλησιαστικὸν ὂν τὸ ζήτημα, ἐξελαϊκεύθη πέραν τοῦ δέοντος. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡμεῖς, εἴτε κληθέντες, εἴτε ἰδίῳ δικαιώματι, μίαν ὁδὸν ἐβαδίσαμεν, ὁδὸν ἁγνὴν, ἐκκλησιαστικὴν καὶ σεβομένην τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ὑπεδείξαμεν κατὰ βαθμοὺς διαφόρους ἐνεργείας, ἀφήσαντες ἐλευθέραν τὴν ἐπὶ τόπου ἐφαρμογήν. Ἂν ὁ λαὸς ἔλεγεν ἡμῖν ὅτι μετὰ σεβασμοῦ ἀκούομεν τὴν ἀπόφασιν ὑμῶν, ἀλλὰ δυνάμεθα οἴκοι νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα, ἡμεῖς οὐδὲν ἀντιτείνοντες θὰ ἐπελέγομεν **εὐλογητὸς ὁ Θεός**. Ἀλλ' ἀδύνατος, ἀτυχῶς, κατέστη ἡ ἐπιτόπιος λύσις, τοῦ τόπου ὄντος διῃρημένου εἰς δύο ἀντιθέτους μερίδας. Τοσοῦτον δ' ἐφάνη ἀδύνατος ἡ συνεργασία, ὥστε ὑμεῖς μὲν στηριζόμενοι εἰς τὴν πλειονοψηφίαν τοῦ λαοῦ ζητεῖτε καὶ ἐπιμένετε εἰς τὴν λύσιν, τὴν ὁποίαν ὑποδεικνύετε· ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλη μερὶς διαμαρτύρεται καὶ ἐξορκίζει ἡμᾶς νὰ μὴ δεχθῶμεν τὰς αἰτήσεις ὑμῶν, ἐπιμένει δὲ ἀπαιτοῦσα τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὑφ' ἡμῶν ληφθείσης ἀποφάσεως.

Ὑμεῖς μὲν, εἴτε προς ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιχειρημάτων ὑμῶν, εἴτε πρὸς ἐκπτόησιν διατείνεσθε ὅτι θὰ συμβῶσι λίαν δυσάρεστα ἐν περιπτώσει μὴ ἐκπληρώσεως τῶν αἰτήσεων ὑμῶν· οἱ ἄλλοι ὅμως διαψεύδουσι ταῦτα καὶ δηλοῦσι τἀναντία, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει λέγουσιν ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον θὰ δεχθῶσιν ἀρχιεπίσκοπον τοιοῦτον καὶ τοιοῦτον. Ἀπέναντι τῆς καταστάσεως ταύτης οὐ μόνον ἡμεῖς οἱ ἀσθενεῖς πατριάρχαι ἀπετύχομεν εἰς εἰρηνικὴν ἐπιτόπιον λύσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἰσχυρὰ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐπιληφθεῖσα τοῦ ζητήματος. Ἡ μερὶς ὑμῶν ἀπέστειλεν ὑμᾶς ἐνταῦθα, ἵνα παραστήσητε τὰ δίκαια αὐτῆς καὶ ζητήσητε, ὅ,τι ζητεῖτε· ἀλλ' ἡ ἄλλη διαμαρτύρεται καὶ δηλοῖ ὅτι ἀδύνατον ν' ἀποδεχθῇ ἄλλο τι πλὴν τῆς ἀποφάσεως τῶν διαιτητῶν. Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ ρηθέντα λέγομεν, ὅτι εἴχομεν δικαίωμα νὰ παρέμβωμεν, ὡς παρενέβημεν, καὶ μὴ πλαναται ἐν τούτῳ ἡ μερὶς ὑμῶν. Εἴχομεν δίκαιον, διότι δυστυχῶς ἐδείχθητε ἀνίκανοι, ἵνα ἐπιτοπίως λύσητε τὸ ζήτημα. Ἡ παρέμβασις δ' ἡμῶν αὕτη, ἐπαναλαμβάνομεν κατ' οὐδὲν μειοῖ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας ὑμῶν. Ἔχομεν σημεῖόν τι νὰ διευθετήσωμεν καὶ ἀμέσως θ' ἀποχωρήσωμεν καὶ θ' ἀφήσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν ὑμῶν ἐν ὅλῃ τῇ αἴγλῃ αὐτῆς· Ἠκούσαμεν πολλὰ καὶ διάφορα, ἀλλ' οὐδόλως ἠθελήσαμεν νὰ ἐπηρεασθῶμεν. Ἐλέχθη ὅτι ἐπηρεάσθημεν ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, ἀλλ' οὐδαμῶς ἔχεται τοῦτο ἀληθείας. Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις εὐλαβέστατα προσηνέχθη ἡμῖν. Ἂν θέλητε μάλιστα, ἐγὼ ἔσφαλα ἐν τούτῳ διὰ τὸν ἑξῆς λόγον: Κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν ἠθέλησα νὰ βολιδοσκοπήσω τὴν Ἀγγλικὴν Πρεσβείαν ὁποῖον θὰ ἦτο τὸ φρόνημα αὐτῆς δι' ἐκλογὴν ἐνταῦθα. Ἡ Πρεσβεία θερμότατα καὶ διὰ πολλῶν φράσεων ἐπαγωγῶν παρεκάλεσε ν' ἀναβάλωμεν· ἀπεστείλαμεν τότε πρόσωπον ἔμπιστον, δι' οὗ ἐδηλώσαμεν ὅτι χάριν αὐτῆς ἀναβάλλομεν. Ἐν τῷ μεταξὺ κοινοποιηθέντος ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας τοῦ πράγματος ἁρμοδίως, ἐπανελήφθη ἡ εὐχὴ δι' ἀναβολήν· ἐδόθη δ' ἐντολὴ τῷ ἁρμοστῇ ἵνα ἐπιτοπίως ἐργασθῇ διὰ τὸ ζήτημα· εἰς τὰς καὶ ἀκολούθως ἐπαναληφθείσας περὶ ἀναβολῆς παρακλήσεις ὑπενεδώκαμεν σιωπηρῶς. Ἤδη ἡ Ἀγγλικὴ Πρεσβεία ἐκοινοποίησεν ἡμῖν ὅτι τὰ διαβήματα τοῦ ἁρμοστοῦ εἰς οὐηὲν ἀποτέλεσμα κατέληξαν, ὅστις καὶ ὑπέβαλε τοῦτο εἰς τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ. Ταῦτα ἀνακοινούμεθα ὑμῖν οὐχὶ ὡς ἀποτελοῦντα μέρος τῆς ἐντολῆς ὑμῶν, ἀλλὰ διότι ἐν Κύπρῳ ἐλέχθη ὅτι δῆθεν ἡμεῖς χαλκεύομεν τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου. Ταῦτα πρὸς διάψευσιν, καὶ πληροφορίαν ὑμῶν. Μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἀνωτέρω, περιττὸν θεωρῶ νὰ θίξω τὰ κύρια σημεῖα τοῦ ζητήματος καὶ νὰ ἐξαγάγω συμπεράσματα.

Ἐπὶ τούτοις, λαβὼν τὸν λόγον ὁ ἐκ τῶν πληρεξουσίων Γ. Φραγκούδης εἶπε: Πανευλαβῶς προσαγορεύομεν τήν τε Ὑμετέραν θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ μετὰ πολλῆς συγκινήσεως· Ἐρχόμενοι ἐνταῦθα, ἐρχόμεθα ὡς τέκνα εὐσεβῆ τῆς Ἐκκλησίας, διότι μία ἐστὶν ἡ ποίμνη καὶ εἷς ὁ ποιμὴν αὐτῆς. Ἤλθομεν οὐχὶ ἵνα ὑποβάλωμεν παράπονα, ἀλλ' ἐξηγήσεις πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος ἡμῶν. Ὁμολογουμένως ἐγένοντο σφάλματα, τὰ ὁποῖα ἴσως ἔφερον τὸ ζήτημα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Ὑμετέρα θεοτάτη Παναγιότης καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης θέλουσιν ἐξεύρει τὴν αἰσίαν λύσιν αὐτοῦ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Εἴθε ὁ Κύριος νὰ εὐλογήσῃ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀποβλεπόντων πρώτιστα καὶ μάλιστα εἰς εἰρήνευσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου συνταρασσομένης ἐπὶ βλάβῃ σπουδαιοτάτων συμφερόντων αὐτῆς ὑπό τε ἐκκλησιαστικὴν καὶ ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν. Ἀδύνατον πράγματι ἡ κατάστασις αὕτη νὰ μὴ ἐπηρεάσῃ τὴν αἰσίαν βαθμηδὸν ἀνέλιξιν τῶν ἐν γένει πραγμάτων τῆς νήσου.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης: Αἱ δύο μερίδες ἔπρεπε νὰ εὕρωσι συνεννόησίν τινα καὶ οὐχὶ νὰ περιπέσωσιν εἰς τὰ δύο ἀντίθετα ἄκρα, διότι οὕτως ἀδύνατος ὁ συμβιβασμός.

Ὁ ἕτερος τῶν ἀντιπροσώπων Γ. Μορίδης λαβὼν τὸν λόγον λέγει: Ἡ παρατηρουμένη ἐξέγερσις δὲν προέρχεται μόνον ἐκ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' αὐτοι οὗτοι οἱ συνοδικοὶ εἶναι κομματικώτεροι τῶν λαϊκῶν. Πλείων σφοδρότης ἐν τῷ κομματισμῷ παρατηρεῖται παρ' αὐτοῖς, οἵτινες οὔτε ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, οὔτε ἐπὶ ἄλλων νόμων στηρίζονται, ὥστε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς

ἀποτελοῦντες Σύνοδον κανονικήν. Ἐξακολουθοῦμεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἥ τε Ὑμετέρα θειοτάτη Παναγιότης καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πάντα ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψιν θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐνεργήσητε τὰ δέοντα πρὸς διόρθωσιν τῆς καταστάσεως. Ὁ λαὸς τῆς Κύπρου εἰς οὐδὲν ἔπταισε· προέβη κατὰ διαταγὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς εἰς ἐκλογάς, αἵτινες ἔδειξαν τίς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ. Ἂν ὑπάρχῃ κατηγορία κατ' αὐτοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ παύσῃ πᾶσα περαιτέρω ἐνέργεια καὶ νὰ ὑποβληθῇ εἰς δίκην. Ὁ λαὸς τῆς Κύπρου ἐπανειλημμένωτ ἀνηνήχθη εἰς τὴν Σύνοδον, ἥτις ἐδημιούργησε τὴν κατάστασιν, καὶ ἐζήτησε συνδιαλλαγὴν, ἀλλ' οὔτε ἀκροάσεως ἠξιώθη. Τὴν διαγωγὴν ταύτην τῶν συνοδικῶν καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ καταγγείλωμεν ἐνταῦθα, καὶ ἂν δὲν δίδωται πίστις εἰς τοὺς λόγους ἡμῶν, δυνατὸν νὰ διαταχθῇ ἐξέτασις περὶ αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις, μετά τινα ἔτι ἀνταλλαγέντα μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῆς Α. Μακαριότητος καὶ τῶν πληρεξουσίων Κύπρου, ἐξελθόντων αὐτῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶπεν: Ἤδη ἐν ᾗ θέσει εὑρίσκεται τὸ ζήτημα, φρονῶ ὅτι δύο τινὰ ἔχομεν νὰ πράξωμεν ὡς προπαρασκευαστικὰ τοῦ ἔργου ἡμῶν. Ἂν ἐγκριθῇ, σήμερον νὰ διαβιβάσωμεν εἰς τὸν μητροπολίτην Κυρηνείας καὶ τοὺς συνοδικοὺς τηλεγράφημα, ἐρωτῶντες πῶς καὶ ὑπὸ τίνων δύναται νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἐκεῖ ἱερὰ Σύνοδος, ἀκολούθως δὲ συμπληρώνομεν τοὺς ὑποψηφιους, καθότι καὶ ἐκ τῶν τελευταῖον ὁρισθέντων ὑποψηφίων, ὁ μητροπολίτης Διδυμοτείχου διὰ γράμματος αὐτοῦ παρῃτήθη.

Ἡ Α. Μακαριότης: Τοῦτο ἴσως θὰ ἐξηγηθῇ ὡς ὑποχώρησις· δὲν εἶναι καλὸν, λαμβάνοντες ὡς ἀφορμὴν τὴν παραίτησιν τοῦ ἑνὸς τῶν ὑποψηφίων, νὰ συστήσωμεν τὴν συμπλήρωσιν τῆς Συνόδου;

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης: Φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ δηκώσωμεν τοιοῦτόν τι· ἁπλῶς ἐρωτῶμεν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ γίνεται πλαγία συνεννόησις μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, ἵνα ἴδωμεν τί φρονεῖ, Σκοπὸς εἶναι νὰ δείξωμεν εἴς τε τὴν μειονοψηφοῦσαν μερίδα καὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν, ὅτι δὲν παρῃτήθημεν τῶν ἀποφάσεων ἡμῶν.

Ἐπὶ τούτοις ἐγκρίνεται, ἵνα διαβιβασθῇ τῷ μητροπολίτῃ Κυρηνείας καὶ τοῖς συνοδικοῖς τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα: «Ἰδιωτικῶς μὲν, πατριαρχικῶς δὲ ἐπιθυμοῦμεν μαθεῖν πῶς δύναται καὶ ὑπὸ ποίων συμπληρωθῆναι κανονικῶς ἱερὰ Κυπριακὴ Σύνοδος».

Ἐπὶ τούτοις διελύεται ἡ συνεδρίασις.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ
† ὁ Ἱεροσολύμων ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Ἑβδόμη συνεδρίασις τῆς περὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος Κύπρου πατριαρχικῆς διαιτησίας τῇ 5 ἀπριλίου 1902, παρασκευῇ.

Σήμερον, τῇ 5 ἀπριλίου 1902, παρόντων τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ καὶ τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυρίου Δαμιανοῦ, καὶ τοῦ χρέη γραμματέως ἐκπληροῦντος ἀρχιμ. Φωτίου, ἐν πρώτοις ἀναγινώσκεται καὶ ἐγκρίνεται τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως 26 μαρτίου.

Ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶπε: Μετὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν ἡμῶν ἐλήφθησαν δύο τηλεγραφήματα τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας· καὶ διὰ μὲν τοῦ πρώτου, φέροντος χρονολ. 27 μαρτίου, δηλοῖ ὅτι ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν ἡμῶν περὶ συγκροτήσεως τῆς ἐκεῖ ἱερᾶς Συνόδου στέλλεται ταχυδρομικῶς, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου, φέροντος χθεσινὴν ἡμερομηνίαν, ὅτι ἡ Σύνοδος συνεδριάζει σήμερον καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ τίνες οἱ ἀντικαταστάται τῶν παραιτηθέντων ὑποψηφίων. Ἡ ταχυδρομικὴ ἀπάντησις οὔπω ἐλήφθη· προσέτι ἐλήφθη καὶ τηλεγράφημα τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Κύκκου Γερασίμου, παραιτουμένου τῆς ὑποψηφιότητος. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Κύπρου, ὧν καὶ ὁ ἕτερος κατέθηκε τὸ πληρεξούσιον αὐτοῦ, ὃν ὅμοιον πρὸς τὸ πρῶτον, ἤρχοντο παρ' ἐμοὶ καὶ ἐπανελάμβανον ταὐτά. Πρὸς τούτοις, παρὰ τοῦ ἐγνωστοῦ φίλου, ὁμιλήσαντος μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας περὶ τοῦ ζητήματος, ἐπληροφορήθην ὅτι ὅ τε ἁρμοστὴς καὶ ὁ ἁρμόδιος ὑπουργὸς ἐπιθυμοῦσιν ἵνα μὴ μειωθῇ τὸ δίκαιον τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ὅπως ἡ ἐκλογὴ γένηται μᾶλλον ἐκεῖ ἢ

ἐδῶ καὶ ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὴν γνώμην τοῦ πρεσβευτοῦ, αὐτὸς μᾶλλον εἶναι τῆς γνώμης τῶν πατριαρχῶν, ἀλλ' ὅτι τ' ἀνωτέρω ἐτηλεγραφήθησαν αὐτῷ. Εἰς ἀπάντησιν τῶν ἀνωτέρω διεβίβασα προφορικῶς ἀντιπαρατηρήσεις τινάς, ἃς προὔκειτο ὁ εἰρημένος φίλος προφορικῶς, ἂν ἠρωτᾶτο, νὰ διακοινώσῃ. Χθὲς δὲ ταὐτὰ ἐπανέλαβον καὶ δι' ὑπομνήματος, ὅπερ διεβίβασα τῷ φίλῳ κ. Εὐγενίδῃ ἐξ ἀφορμῆς τῆς γενομένης αὐτῷ ὑπ' ἐμοῦ δι' ἐπιστολῆς ἐρωτήσεως ἂν ὑπάρχῃ ἀπάντησίς τις ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας καὶ τὸ ὁποῖον ὑπόμνημα παρεκάλεσα νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν πρεσβευτήν.

Ἐπὶ τούτοις, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὡς ἄνω μνημονευθέντων ἐγγράφων, σκέψεως γενομένης περὶ τῆς δοθησομένης ἀπαντήσεως εἰς τὸ ἀνωτέρω περὶ ὑποψηφίων τηλεγράφημα τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας, καὶ ἐγκριθέντος ἵνα εἰς ἀντικατάστασιν τῶν παραιτηθέντων ὁρισθῶσιν ὑποψήφιοι οἱ μητροπολῖται Μεσημβρίας Χαρίτων καὶ Καστορίας Γερμανὸς, ἀπεφασίσθη ἵνα ἀποσταλῇ τῷ μητροπολίτῃ Κυρηνείας τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα: «Τηλεγράφημα ἐλήφθη· γράμματα οὐχί. Συνεδριάσαντες σήμερον ἀντὶ παραιτηθέντων ὑποψηφίων ὡρίσαμεν Μεσημβρίας Χαρίτωνα, κύπριον καὶ Καστορίας Γερμανὸν Καραβαγγέλην, ἄνδρα ἐπιστήμονα καὶ ἱκανόν. Ἀγγέλλοντες τοῦτο ἐφιστῶμεν προσοχὴν εἰς ἔργα».

Ἐπὶ τούτοις διαλύεται ἡ συνεδρίασις.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΙΩΑΚΕΙΜ

† ὁ Ἱεροσολύμων ΔΑΜΙΑΝΟΣ

НБ ОНУ імені І.І.Мечникова

1946

П.III-726906